

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Super Evangelium Secvndvm Ioannem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75090)

Gen. 2.
Ioan. 1.

Gen. 6.
Ps. 77.

1. Cor. 15.

1. Cor. 15.

nem. Caro quippe juxta naturam, sicut scriptum A
est, *Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea.*
Et, *Verbum caro factum est, & habitavit in nobis.* De
carne verò juxta culpam, scriptum est: *Non permanebit spiritus meus in hominibus istis, eo quod caro sunt.* Et sicut Psalmista ait, *Memoratus est, quia caro sunt, spiritus vadens, & non rediens.* Unde & discipulis Paulus dicebat: *Vos autem in carne non estis, sed in spiritu.* Neque enim in carne non erant, quibus Epistolae transmittentur: sed quia passiones carnalium desiderium vicerant, jam liberi per virtutem spiritus in carne non erant. Quod ergo Paulus Apostolus dicit: *Quia caro, & sanguis regnum Dei possidere non possunt:* carnem vult secundum culpam intelligi, non secundum naturam. Unde & mox, quia carnem secundum culpam diceret, ostendit subdens: *Neque corruptio incorruptelam possedit.* In illa ergo caelestis regni gloria caro secundum naturam erit, sed secundum passionis desideria non erit: quia, devicto mortis aculeo, in aeterna incorruptione regnabit. Quibus dictis, idem Eutyrius consentire se protinus respondit, sed tamen adhuc corpus palpabile resurgere posse denegabat. Qui etiam in libello, quem de resurrectione scripserat, Pauli quoque Apostoli testimonium indiderat dicens: *Quod tu feminas, non vivificatur, nisi prius moriatur: & quod feminas, non corpus, quod futurum est, feminas, sed nudum granum.* Hoc nimirum ostendere festinans: quia caro vel impalpabilis, vel ipsa non erit, dum sanctus Apostolus de resurrectionis agens gloria, non corpus, quod futurum est seminari dixerit: sed ad hæc citius respondetur. Paulus Apostolus dicens: *Non corpus, quod futurum est, feminas, sed nudum granum,* hoc insinuat, quod videmus: quia granum cum culmo, & foliis nascitur, quod sine culmo, & foliis seminatur. Ille itaque in augmento gloriæ resurrectionis, non dixit, grano feminis deesse, quod erat; sed adesse, quod non erat: iste autem dum verum corpus resurgere denegat, nequaquam dicit adesse quod deerat; sed deesse, quod erat. Tunc itaque de hac re in longa contentione perducti, gravissima à nobis cœpimus simulatione resillire, cum piæ memoriæ Tiberius Constantinus Imperator secretè me, & illum suscipiens, quid inter nos discordiæ versaretur, agnovit, & utriusque partis allegationem pensans, eundem librum, quem de resurrectione scripserat, suis quoque allegationibus destruens, deliberavit ut flammis cremari debuisset. A quo ut egressi sumus, me agritudo valida, eundem verò Eutyrium agritudo & mors protinus est secuta. Quo mortuo, quia penè nullus erat, qui ejus dicta sequeretur, dissimulavi cœpta persequi, ne in favillas viderer verba jaculari. Dum tamen adhuc viveret, & ego validissimis febribus ægrotarem, quicunque noti mei ad eum salutationis causa pergebant, ut ex eorum relatione cognovi, ante eorum oculos pellem manus suæ tenebat, dicens: *Confiteor, quia omnes in hac carne resurgemus.* Quod sicut ipsi fatebantur, omnino prius negare consueverat. Sed nos ista postponentes, & Redemptoris nostri post resurrectionem corpus palpabile veraciter credentes, fatemur carnem nostram post resurrectionem futuram, & eandem, & diversam: eandem per naturam, diversam per gloriam: eandem per veritatem, diversam per potentiam. Erit itaque spiritualis, quia & incorruptibilis: erit palpabilis, quia non amittet essentiam naturæ veracis. Sunt autem plerique, qui post resurrectionem, extremum esse judicium verbotenus sciunt, sed agendo perversè testantur, quia nesciunt. Qui enim hoc non formidat, ut debet, nec dum cognovit, cum quanto turbine terroris adveniet. Si enim pensare tremendi pondus examinis nosset, iræ diem utique timendo præcaveret, & animadversionis districtæ sententia m priusquam appareat, placaret, Vitari

namque terror judicis, nonnisi ante judicium potest: modò non cernitur, sed precibus placatur. Cum verò in illo tremendo examine sederit, & videri potest, & placari jam non potest: quia facta pravorum, quæ diu sustinuit tacitus, simul omnia reddet iratus. Unde necesse est nunc timere judicem, cum necdum judicium exercet, cum diu mala sustinet, cum adhuc mala tolerat, quæ videt: ne cum semel manum in retributionem ultionis excusserit, tantò districtius in judicio feriat, quantò ante judicium diutius expectat. Iesus Christus Dominus noster, qui cum Patre, & Spiritu sancto vivit, & regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Finis Expositionis super Evangelium Lucae.

INCIPIUNT

CAPITULA DE EVANGELIO

SECUNDVM IOANNEM.

- 1 In principio erat Verbum.
- 2 Ecce Agnus Dei, qui tollit peccati mundi.
- 3 Super quem videris spiritum descendentem, & manentem.
- 4 Vidit Iesus Nathanaelem venientem ad se.
- 5 Implete hydrias aqua.
- 6 Nisi qui renatus fuerit ex aqua, & spiritu, non potest, &c.
- 7 Spiritus ubi vult spirat, & vocem ejus audis, sed nescis, &c.
- 8 Nemo ascendit in calum, nisi qui descendit de calo.
- 9 Pater omne judicium dedit filio.
- 10 Qui habet sponsam, sponsus est.
- 11 Non quero voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me.
- 12 Iesus cum cognovisset, quia venturi essent, ut raperent eum, &c.
- 13 Queritis me, non quia vidistis signa.
- 14 Eum, qui venit ad me, non ejectionem foras.
- 15 Flumina de ventre ejus fluent aqua viva.
- 16 Qui sine peccato est, primus in illam lapidem mittat.
- 17 Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus?
- 18 Lutum fecit ex sputo.
- 19 Omnis, qui facit peccatum, servus est peccati.
- 20 Si vos filius liberaverit, verè liberi eritis.
- 21 Vos ex patre diabolo estis.
- 22 Qui non intrat per ostium in ovile ovium, fur est, &c.
- 23 Si quis per me introierit, salvabitur.
- 24 Potestatem habeo ponendi animam meam, & iterum sumendi eam.
- 25 Facta sunt encania Hierosolymis, & hiems erat.
- 26 Lazare, veni foras.
- 27 Et clarificavi, & iterum clarificabo.
- 28 Hac dixit Isaias, quando vidit gloriam.
- 9 Qui mihi ministrat, me sequatur.

S.
GREX
RUM
TOMA

- 30 Si exaltatus fuero à terra, omnia traham, &c.
- 31 Dominus lavit pedes discipulorum.
- 32 In hoc cognoscant omnes, quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis.
- 33 In domo Patris mei mansiones multe sunt.
- 34 Ego rogabo Patrem, & alium paracletum.
- 35 Qui diligit me, diligitur à Patre meo.
- 36 Si quis diligit me, sermonem meum servabit.
- 37 Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis.
- 38 Item unde supra.
- 39 Venit enim princeps mundi huius, & in me non habet quidquam.
- 40 Sine me nihil poteris facere.
- 41 Vos amici mei estis, si feceritis quae precipio vobis.
- 42 Cum venerit paracletus.
- 43 Si non abiero, paracletus non veniet.
- 44 Amen dico vobis, quia plorabitis.
- 45 Si quid petieritis Panem in nomine meo, dabit vobis, &c.
- 46 Palam de Patre annuntiabo vobis.
- 47 Iesus processit, & dixit: Quem queritis?
- 48 Adducitur Iesus ad Pilatum.
- 49 Iesus non respondit Pilato.
- 50 Non haberes in me potestatem, nisi, &c.
- 51 Dominus à Iudaeis crucifigitur.
- 52 Dominus Iesus emisit spiritum.
- 53 Oportebat Christum resurgere à mortuis.
- 54 Tulerunt Dominum meum.
- 55 Cum fores essent clausae, ubi erant discipuli.
- 56 Accipite Spiritum sanctum.
- 57 Venite, & prandete.
- 58 Simon Ioannis amas me?
- 59 Cum senueris, extendes manus tuas, & alius te cinget.

INCIPIT EXPOSITIO
SUPER EVANGELIUM
SECUNDVM IOANNEM.

CAPUT I.

Ioan. 1. a In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil.

De divina & aeterna generatione. in expos. B. Job. l. 23. c. 19. Job. 33.
Deus Pater omnipotens Unigenitum consubstantialem sibi filium genuit: sicut beato Job Helii subtiliter loquens, dicit: Semel loquitur Deus, & secundo id ipsum non repetit. Hoc intelligi subtilius potest, quod Pater unigenitum consubstantialem sibi filium genuit. Loqui enim Dei, est Verbum genuisse. Semel autem loqui, est verbum aliud praeter unigenitum non habere. Unde & apte subditur: Et secundo id ipsum non repetit: quia videlicet hoc ipsum Verbum, id est, filium, non nisi unicum genuit. Hinc Ioannes unum tantum verbum expressit. Quod autem non ait: In

A principio fuit Verbum, sed, erat: non videlicet tempus praeteritum absolute ponens, liquet omnibus: quia Deo tempus nec praeteritum congruit, nec futurum. Tantò igitur in eo, quodlibet tempus ponitur liberè, quantò nullum licet verè. Neque enim quodlibet poterat dici liberè, si saltem unum diceretur proprie. Inde itaque dici in Deo tempus audacter quodlibet licet, unde in eo dici proprie nullum licet. Verbum namque Pater sine tempore genuit. Et quis dignè fari queat, illam ineffabilem nativitatem, quod de aeterno natus est coaeternus, quod existens ante saecula genuit aequalem, quod gignente natus posterior non est? Quae videlicet nos mirari possumus, sed intueri minimè valemus: illius verò nativitatis vim jam mirari posse aliquatenus, videre est: sed quomodo videmus quod nequaquam comprehendimus? Est autem, quod de carnis usu trahere ad sensum spiritus debemus. Nam si quis in tenebris clausis oculis jaceat, & ante eum subitum lucernae lumen erumpat, clausi ejus oculi ipso adventu luminis feriuntur, ut patefiant. Cur ergo turbati sunt, si nihil clausi viderunt, nec tamen perfectum aliquid fuit, quod videre clausi potuerunt? Nam si perfectè totum vidissent, cur aperti quaerent, quod viderent? Sic itaque, sic sumus, cum de incomprehensibili nativitate intueri aliquid conamur. Eo ipse enim, quod admirationis fulgore percussit animus, & quasi videret quod videre non valet, velut in tenebris positus, vim lucis oculis clausis videt: divinae quippe naturae secreta admiratio, non facile occupatis per terrena desideria mentibus innotescit. Sed aptissime dixit: *Erat*, aliquid perfecti, & praesentis involvens, quia unigenitus Filius, idem Verbum Patris, & perfectione natus dicitur, & pro aeternitate semper nasci perhibetur. In eo enim, quod perfectum Verbum genuit, & locutus est Pater: in eo quod semper gignit, utique loquitur: quavis hoc, quod perfectum diximus, proprie non dicamus: neque enim quod factum non est, proprie dicitur esse perfectum, sed ejus plenitudinem per quandam angustiam nostrae locutionis exprimimus. Sollerter autem intuendum est, quod quaedam similitudines de insensatis rebus aliquando dicantur in Deo propter effectum operis, aliquando autem ad indicandam ejus substantiam majestatis. Nam, cum in Deo oculus, scapulae, pes, nominantur: effectus quidam operationis ostenditur. Cum verò manus, brachium, dextera, vox, vel verbum in Deo dicitur, per haec vocabula consubstantialis ei Filius demonstratur. Ipse quippe manus est, & dextera: de cujus ascensione per Moysen Pater loquitur, dicens: *Tollam in caelum manum meam, & jurabo per dexteram meam.* Ipse brachium, de quo Propheta ait: *Et brachium Domini cui revelatum est: Ipse vox & verbum, quia cum Pater gignendo dixit, & de quo Ioannes scripsit: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.* Per quod Verbum fecisse Patrem omnia David asserit dicens: *Dixit, & facta sunt.* *Psal. 148.*

CAPUT II.

Ecce Agnus Dei.

Ioan. 1. d

Aliquando prophetiae spiritus ex praesenti animam tangit, & ex futuro non tangit, sicut Ioannes venientem videns Dominum ait: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollis peccata mundi.* Sed cum jam morturus esset, missis discipulis, requirebat dicens: *Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?* In quibus verbis ostenditur, quia in terris quidem venisse Redemptorem noverat, sed an per semetipsum ad aperienda inferni claustra descenderet, dubitabat. Ex praesenti ergo prophetiae spiritu tactus fuerat, qui humanitatem Mediatoris videns, & divinitatem ejus intelligens, confitebatur agnum, qui peccata mundi tollet: sed tactus ex futuro non fuerat, quia adventum illius in inferno nesciebat.

CAPUT III.

10an. 1. c. *Super quem videris Spiritum descendentem, et manentem.*

Dona sancti Spiritus prophetiæ scilicet, genera linguarum, & virtutes curationum non semper eodem modo sunt in mente eorum, quibus dantur: quoniam ne se mens in præsumptione eleuet, utiliter aliquando subtrahuntur. Unde bene in Evangelio scriptum est: *Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est qui baptizat.* In cunctis fidelibus Spiritus venit, sed in solo Mediatore singulariter permanet: quia ejus humanitatem nunquam deseruit, ex cujus divinitate procedit. In illo igitur manet, qui solus, & omnia, & semper potest. Nam fideles, qui hunc accipiunt, cum signorum dona habere semper, ut volunt, non possunt, hunc se accepisse, quasi in transitu ostensione testantur. Sed cum rursus de eodem Spiritu veritatis ore discipulis dicitur: *Apud vos manebit, & in vobis erit.* quid est quod divina voce Mediatoris signum hoc, eadem sancti Spiritus mansio declaratur, cum dicitur: *Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem super eum?* Si igitur juxta Magistrum vocem & in discipulis manet, quomodo singulare jam signum erit, quod in Mediatore permanet? Quod tamen citius cognoscimus, si dona ejusdem Spiritus discernamus. Alia namque sunt dona illius, sine quibus ad vitam nequaquam pertingitur: alia, quibus vitæ sanctitas pro aliorum utilitate declaratur. Mansuetudo namque, humilitas, patientia, fides, spes, charitas, dona ejus sunt: sed ea, sine quibus ad vitam homines pervenire nequaquam possunt: Prophetiæ autem, virtus curationum, genera linguarum, interpretatio sermonum, dona ejus sunt; sed quæ virtutis ejus præsentiam pro correctione intuentium ostendunt. In his igitur donis, sine quibus ad vitam perveniri non potest, Spiritus sanctus, sive in prædicatoribus suis, seu electis omnibus semper manet: in illis autem, quibus per ostensionem illius non nostra vita servatur, sed aliorum quæritur, nequaquam in prædicatoribus sæpe permanet: quia semper quidem eorum cordi ad bene vivendum præsidet, nec tamen per eos virtutum signa semper ostendit, sed aliquando se eis à signorum ostensionibus subtrahit: ut eò humiliter virtutes ejus habeantur, quod habitæ teneri non possunt. Mediator autem Dei & hominum, homo Christus Jesus, in cunctis eum, & semper, & continuè habet præsentem: quia & ex illo idem spiritus per substantiam profertur. Rectè ergo, & cum in sanctis prædicatoribus manet, in Mediatore singulariter manere perhibetur: qui in istis per gratiam manet ad aliquid, in illo autem per substantiam manet ad cuncta. Sicut enim corpus nostrum sensum tantummodò tactus agnoscit, caput autem corporis usum simul omnium quinque sensuum possidet, ut videat, audiat, gustet, odoretur, tangat: ita membra superni capitis in quibusdam virtutibus emicant, ipsum verò caput in cunctis virtutibus flagrat. Dissimiliter ergo Spiritus in illo manet, à quo per naturam nunquam recedit. Dona verò ejus, quibus ad vitam tenditur, sine periculo amitti non possunt: dona autem, quibus vitæ sanctitas demonstratur, plerumque, ut dictum est, sine dispendio subtrahuntur. Illa ergo pro nostra eruditione tenenda sunt, hæc pro alienis profectibus exquirenda. In illis nos terreat formido, ne pereant: in istis autem ad tempus aliquando sublatis consoletur humilitas: quia ad elevationem mentem fortasse sublevant. Cum igitur concessa nobis virtutum signa subtrahuntur, tunc verè ostendimus, quoniam accepta rectè tenuimus, cum profectò æquanimitè ad momentum sublata toleramus.

ibid. c. 29.

1. Tim. 2.

CAPUT IV.

Vidit Iesus Nathanaelem venientem ad se, et dicit de eo: Ecce verus Israëlita, in quo dolus non est.

Unigenitus Dei filius ad redemptionem nostram veniens, & suos contra mundi superbiam prædicatores mittens, relictis sapientibus, insipientes: relictis fortibus, debiles: relictis divitibus, pauperes elegit, & prædicatores infirmos abjectosque, qui potentes quosque, & fideles populos colligerent, habere studuit. Hinc est quod Nathanaelem laudat, nec tamen in forte prædicantium numerat: quia ad prædicandum eum tales venire debuerant, qui de laude propria nil habebant; ut tantò solidius veritatis cognosceretur esse quod agerent, quanto & apertè cereretur, quia ad hoc agendum per se idonei non fuissent. Ut ergo mira potentia per prædicatorum linguas claresceret, prius mirabilius actum est, ut eorundem prædicantium meritum nullum esset. Quod autem Nathanaeli dicitur, *unde me nosti?* Respondit Jesus: *Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te: sciendum quod videre ibi ponitur per clicu. Sub ficu vidi te, id est, positum te sub umbra legis elegi.*

De electione prædicatorum. In exp. B. Job. 1. 3. c. 1. sub int.

In exp. B. Job. 1. 3. c. 1. sub int.

CAPUT V.

Implete hydrias aqua.

10an. 1. c.

Præcepta sacre Scripturæ, quæ perfectioribus spiritualiter dicuntur, infirmis juxta litteram congruunt: & ipsa, quæ parvuli juxta litteram intelligunt, docti per spirituales intelligentiam altius percipiunt. Quem non parvulorum ipsa Evangelica historia in miraculi operatione reficiat, quod hydrias vacuas Dominus aquâ impleri præcepit, eandemque aquam protinus in vinum vertit? Sed cum hæc ingenio vigilantiores audiunt, & sacram historiam credendo venerantur, & quid interius innuat, requirunt. Qui enim mutare aquam in vinum potuit, etiam vacuas hydrias vino statim replere valuit. Sed impleri hydrias jubet aquâ, quia per sacram lectionis historiam, corda nostra prius sunt replenda. Et aquam nobis in vinum vertit, quando ipsa historia per allegoriæ mysterium in spirituales nobis intelligentiam commutatur. Sacra igitur Scriptura parvulis humiliter sermone concordat, & tamen magis spiritali infundens eos altius levat.

De mysticis scripturarum. Hom. 6. in Ezec. 1. in post. int.

CAPUT VI.

Nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu sancto.

10an. 3. 4.

Nonnulli prius à præsentī luce subtrahuntur, quàm ad promerenda bona, malave merita vitæ activæ perveniant. Quos quia à culpa originis sacramenta salutis non liberant, & hic ex proprio nil egerunt, & ad tormenta æterna perveniunt. Quisquis enim regenerationis undâ non solvitur, reatu primi vinculi ligatus tenetur: quod verò apud nos valet aqua baptismatis, hoc egit apud veteres, vel pro parvulis sola fides, vel pro majoribus virtus sacrificij, vel pro his, qui ex Abraham stirpe prodierant, mysterium circumcisionis. Nam quia unusquisque cum primi parentis culpa concipitur, Propheta testatur, dicens: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum.* Et quia is, quem salutis unda non diluit, originalis culpæ supplicia non amittit, apertè per semetipsam Veritas perhibet, dicens: *Nisi quis renatus*

De baptismo recipiendo. In exp. B. Job. 1. 4. c. 7. 8. c. 7.

psal. 50.

fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non habebit vitam eternam. Perpetua igitur tormenta percipiunt, etiam qui nihil ex propria voluntate peccaverunt. Non est enim mundus in conspectu Dei, nec unius diei infans super terram: & qui nullum proprium adjungit, ex solo originali peccato damnatur. Sub divina quippe distinctione iustum est, ut propago mortalis, velut fructuosa arbor, etiam in ramis seruet amaritudinem, quam traxit ex radice.

CAPUT VII.

Spiritus ubi vult spirat.

Ioan. 3. 8

Cum peccatorum incuria, negligentiaque torpentem respectus divinæ gratiæ subito pavore percussisset, excitat ipsam vocem supervenientis Spiritus, quæ se in aurem cordis insinuat, nec ipsa mens, quæ per hanc illustrata fuerit, investigat. Pensare enim non valet invisibilis virtus, quibus sibi meatibus influat, quibus ad se modis veniat, quibus recedat: unde bene per Joannem dicitur: Spiritus ubi vult spirat, & vocem ejus audis, sed non scis unde veniat, & quo vadat. Vox Domini auditur, cum gratiæ ejus aspiratio mente concipitur, cum insensibilitas occulta surditatis rumpitur, & cor ad studium summi amoris excitatum virtutis intimæ clamore penetratur. Vocem enim Spiritus audire, est vim compunctionis intimæ in amore invisibilis Conditoris assurgere: sed nemo scit unde veniat: quia ignoratur per ora prædicantium, quibus se ad nos occasionibus fundat. Et nemo scit quò vadat, quia cum unam prædicationem multi audiunt, intelligi proculdubio non potest quem deserens abiciat, & cuius ingrediens in corde requiescat. Una quippe res foris agitur, sed non per hanc uno modo intuentium corda penetrantur: quia qui invisibiliter visibilia modifacat, in humanis cordibus causarum semina incomprehensibiliter plantat. Hinc est quòd resuscitato Lazaro, multi crediderunt, sed tamen Judæorum plurimi ad persecutionis zelum ex hac ipsa resuscitatione commoti sunt. Unum igitur idemque miraculum, quòd aliis lumen fidei præbuit, alios per invidia tenebras à lumine mentis excacavit. Hinc est quòd uterque latro, & eandem, & suæ morti similem mortem Redemptoris vidit, sed eam superbiendo alter contumeliosius lacessere non timuit, quem timendo alter honoravit, & in una re, una utriusque cogitatio non fuit: quia hanc internus arbiter invisibiliter modificando distinxit. Modi igitur occultæ aspirationis nostræ cogitatione nequeunt comprehendere, & aspiratio divinæ gratiæ quibus modis se infundat, nequaquam ipsius acie mentis comprehenditur, cuius ad melius intentio commutatur.

CAPUT VIII.

Nemo ascendit in celum, nisi qui de celo descendit.

Ioan. 3. 13

Dominus noster Jesus Christus, qui propter nos minor Angelis exiit, æquales nos Angelis virtute suæ minorationis fecit. Unde & moriendo docuit mortem non metui, resurgendo de vita confidit, ascendendo de cælestis patriæ hereditate gloriari: ut quo caput præfisse conspiciunt, illuc se subsequi, & membra gratulentur. Unde bene ab eodem nostro capite dicitur: *Ubi cumque fuerit corpus, illuc congregabuntur & Aquilæ*: unde Paulus dicit: *Scimus enim quoniam si terrenis donis nostra huius habitationis dissolvatur, quòd ædificationem ex Deo habemus, donum non manufactam eternam in celis*. Sed si nos quoque, qui editi sumus in terra, celum conscendimus, ubi est quòd rursus Veritas dicit: *Nemo*

A ascendit in celum, nisi qui de celo descendit, filius hominis, qui est in celo. Cui nimirum sententiæ statim obviat quòd hæc eadem Veritas dicit: *Pater volo, ut ubi ego sum, & illi sint mecum*. Quòd sibi in verbis suis non discrepat, sed ad inquirenda hæc quasi discordantia studium nostræ mentis inflammat. Omnes enim nos, quia in ejus fide nati sumus, ejus proculdubio corpus existimus. Quia igitur mira dispensatione pietatis membrorum suorum caput Dominus factus est, repulsa reproborum multitudine solus est etiam nobiscum. Nemo ergo ascendit in celum, nisi qui descendit de celo, filius hominis, qui est in celo: quia dum nos unum cum illo jam facti sumus, unde solus venit in se, illuc solus redit etiam in nobis. Et is, qui in celo semper est, ad celum quotidie ascendit: quia qui divinitate super omnia permanet, humanitatis suæ compage se quotidie ad celos trahit. Non ergo se desperet humana fragilitas, Unigeniti sanguinem consideret, & in pretio suo conspiciat, quàm magna est, quæ tanti valet. Perpendat sollicitè, quòd caput præcessit, & quòd ad vivendum præceptis astringitur, ad sperandum exemplo roboretur. Confidat celos, speret supernam patriam, Angelorum se sociam sciat, & in suo capite se prælatam etiam Angelis gaudeat.

CAPUT IX.

Pater non judicat quemquam, sed omne judicium dedit filio.

Ioan. 5. 22

Sicut adhuc timenti populo lex est transmissa per servum, sic diligentibus filius Evangelij gratia est collata per Dominum. Ipse quippe ad redemptionem nostram veniens, novum nobis testamentum condidit, sed de ejusdem nos testamenti mandato discutens, quandoque etiam judex venit. Erit ergo tunc auctor judicij, qui nunc est conditor Evangelij, ut tunc districtus exigat, quòd modò mansuetus jubet, & imperat. Sic namque quotidie conspiciamus, quòd magistri pueris elementa litterarum blandientes imponunt, sed hæc ab eis severities exigunt, & quæ dant cum mansuetudine, exquirunt cum verberare. Blanda namque nunc consonant eloquij divini mandata, sed erunt aspera in actione sentienda. Mansueta modò est admonitio vocantis, sed tunc districta ventura est justitia Judicis, eò quòd certum est, quia nil vel minimi mandati in discussione prætereat, quo videlicet constat, quia ipse dedit Evangelium qui judicat. Hinc est quòd ipsa per se Veritas dicit: *Pater non judicat quemquam, sed omne judicium dedit filio*.

CAPUT X.

Qui habet sponsam, sponsus est.

Ioan. 3. 29

Beati Baptistæ Joannis esse sponsam populi sanctam Ecclesiam credebant, qui hunc, quia Christus esset, existimabant. Sed ipse ait: *Qui habet sponsam, sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat, & audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi; hoc autem gaudium meum impletum est*. Ac si diceret: Ego sponsus non sum, sed amicus sponsi sum. Nec propter vocem suam, sed in sponsi voce gaudere se perhibebat: quia non ideo letabatur in corde, quoniam humiliter à populis audiebatur loquens, sed quia ipse Veritatis vocem audiebat intus, ut loqueretur foris. Quòd bene gaudium impletum dicit: quia quisquis de sua voce gaudet, plenum gaudium non habet, à quo & subditur: *Illum oportet crescere, me autem minui*. Qua in re quærendum est, in quo Christus crevit, in quo minutus est Joannes: nisi quòd populus Joannis abstinentiam videns, remotum hunc ab hominibus esse conspiciens, eum

De beato
Ioanne Baptistâ
Hom. 20. in
Evang.
proculdubio
prime.

Ioan. 3.

esse Christum putabat: Christum verò cum publicanis comedentem, inter peccatores ambulantem intuens, cum non Christum, sed Prophetam esse credebat. Sed dum per accessum temporis, & Christus, qui Propheta esse putabatur, Christus agnitus est: & Joannes, qui Christus esse credebatur, Propheta esse innotuit, impletum est quod de Christo suus Præcursor prædixit: *Illum oportet crescere, me autem minui.* In æstimatione quippe populi, & Christus crevit, quia agnitus est quod erat: & Joannes decrevit, quia cessavit dici, quod non erat.

CAPUT XI.

Non quero voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me, Patris.

Joan. 5. c.
De frangenda voluntate propria.
Cura p. p. 2. c. 19.

Pertinaces plus de se, quam sint sentiunt, & idcirco alienis consiliis non acquiescunt. Nisi enim meliores se ceteris æstimarent, nequaquam cunctorum consilia suæ deliberationi postponerent. Pertinacia quippe generatur ex superbia; pertinaces igitur elationem suæ cognitionis agnoscant, & semetipsos vincere studeant: ne dum aliorum rectis suggestionibus foras superari despiciunt, intus à superbia captivi teneantur. Solerter etiam aspiciant, quia filius hominis, cui una semper cum Patre voluntas est, ut exemplum nobis frangendi nostram voluntatem præberet, dicit: *Non quero voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me, Patris.* Qui, ut hujus adhuc virtutis gratiam commendaret, servaturum se hoc in extremo judicio præmisit, dicens: *Non possum ego à me ipso facere quidquam, sed sicut audio, judico.* Qua itaque conscientia dedignatur homo alienæ voluntati acquiescere, quando Dei atque ostendit, testatur se non à semetipso judicare?

CAPUT XII.

Iesus cum cognovisset, quia venturi essent, ut raperent eum, & cætera.

Joan. 6. b.
De fugiendo honoris culmine.
Cura p. p. par. 1. c. 3. in princ. Tac. 3. Joan. 6.

Ne temerare sacra regimina quisquis impar est, audeat, & per concupiscentiam culminis ducatum suscipiat perditionis, Jacobus pie prohibet dicens: *Nobis plures magistris fieri, fratres mei.* Hinc ipse Dei hominumque Mediator regnum percipere vitavit in terris, qui superiorum spirituum quoque scientiam, sensumque transcendens, ante sæcula regnat in cælis. Scriptum quippe est: *Iesus cum cognovisset, quia venturi essent, ut raperent eum, & facerent eum regem, fugit in montem ipse solus.* Quis enim hominibus principari tam sine culpa potuisset, quam is, qui nimirum hos regeret, quos ipse creaverat? Sed quoniam idcirco in carne apparuit, ut non solum nos per passionem redimeret, verum etiam per conversationem doceret, exemplum se sequentibus præbens, tex fieri noluit. Ad crucis verò patibulum sponte pervenit, oblatam gloriam culminis fugit, pœnam probrosæ mortis appetiit, ut membra ejus videlicet discerent favores mundi fugere, terrores minimè timere; pro veritate adversa diligere, prospera formidando declinare: quia & ista sæpe per tumorem cor inquinant, & illa per dolorem purgant: in istis se animus erigit, in illis autem, etiam quando se erexerit, sternit: in istis sese homo obliviscitur, in illis verò ad sui memoriam nolens etiam coactusque revocatur.

CAPUT XIII.

Queritis me, quia manducastis de panibus.

In Scriptura sacra panis aliquando ipse Dominus accipitur, sicut ipse in Evangelio dicit: *Ego sum panis vivus, qui de celo descendi.* Aliquando per panem gratia doni spiritualis accipitur, sicut de sancta Ecclesia per David Dominus dicit: *Pauperes ejus saturabo panibus:* quia in illo positæ mentes humilium, spiritualium implentur refectioe donorum. Aliquando per panem subsidium vitæ præsentis accipitur, sicut ipse in Evangelio Dominus turbis se sequentibus dicit: *Queritis me, non quia vidistis signa: sed quia manducastis de panibus, & saturati estis.* De septem enim panibus fuerant satiati. Et per eorum personam Dominus illos intra sanctam Ecclesiam detestatur, qui per sacros ordines ad Dominum propinquantes, non in eisdem ordinibus merita, sed subsidia vitæ præsentis exquirunt: nec cogitant, quid vivendo imitari debeant, sed quæ compendia percipiendo, fatientur. Satiatos enim quippe de panibus Dominum sequi, est de sancta Ecclesia temporalia alimenta sumpsisse. Et non pro signis Dominum, sed pro panibus quærere, est ad religionis officium non pro virtutibus augendis, sed proquirendis subsidiis inhiare.

CAPUT XIV.

Eum, qui venit ad me, non ejiciam foras.

Obedientia sola virtus est, quæ virtutes ceteras menti inserit, insertasque custodit. Unde & primus homo præceptum, quod servaret, accepit cui si se vellet obediens subdere, ad æternam beatitudinem sine labore perveniret. Hinc in Evangelio Veritas dicit: *Eum, qui venit ad me, non ejiciam foras: quia descendi de celo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus, qui misit me.* Quid enim, si suam faceret, eos, qui ad se veniunt, repulisset? Quis autem nesciat, quod voluntas filij à patris voluntate non discrepet? Sed quoniam primus homo, quia suam voluntatem facere voluit, à paradisi gaudio exivit; secundus ad redemptionem hominum veniens, dum voluntatem se patris, & non suam facere ostendit, permanere nos intus docuit. Cum igitur non suam, sed patris voluntatem facit, eos, qui ad se veniunt, foras non ejicit: quia dum exemplo suo nos obedientiæ subjicit, quia nobis egressione claudit. Hinc rursum ait: *Non possum ego à meipso facere quidquam, sed sicut audio, judico.* Nobis quippe obedientia usque ad mortem servanda præcipitur. Ipse autem, si, sicut audit, judicat, tunc quoque obedit, cum judex venit. Ne igitur nobis usque ad præsentis vitæ terminum obedientia laboriosa appareat, Redemptor noster indicat, quia hanc, etiam cum judex venerit, servat. Non ergo mirum si peccator homo obedientiæ in præsentis vitæ brevitate se subjicit, quando hanc Mediator Dei & hominum, & cum obediens remunerat, non relinquit.

CAPUT XV.

Flumina de ventre ejus fluent aque viva.

Batus Job dicit de Domino, quod in petris rivos excidit, id est, in duris Gentilium cordibus fluvios prædicationis aperuit, sicut per Prophetam quoque de irriganda dicitur ariditate Gentilium: *22. Posuit de serum in stagnum aqua, & terram sine aqua*

S.
GREX
RUM
TOMI

in exitus aquarum: atque in Evangelio promittit A Dominus, dicens: *Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aqua viva: quod promissum tunc audivimus. Ecce enim in sanctis predicatoribus, & non ex Judæa progenitis per cunctam Ecclesiam in toto orbe diffusam, fluenta mandatorum celestium uberim manant ore Gentilium, quia cum in petris rivis aperuit, ex duris quoque cordibus fluvius sanctæ prædicationis emanavit. Per aquam enim aliquando scientia prædicationis accipitur, juxta quod scriptum est: *Aqua profunda verba ex ore viri: & torrens redundans fons sapientia.* In verbis quoque sacri eloquii nonnunquam venter pro mente poni consuevit. Quia igitur de mente fidelium sanctæ prædicationes defluunt, quasi de ventre credentium aqua vivæ flumina decurrunt. Per aquam quoque nonnunquam sancti Spiritus irrigatio, vel gratia, vel infusio solet designari, sicut scriptum est: *Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum.* Item Dominus dicit: *Flumina aqua viva fluent de ventre eius:* ubi Evangelista secutus adjunxit: *Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum.**

78 expof. B. Job. l. 11. Hom. 10. in Ezecb. 17 expof. B. Job. l. 12. & 15. & 16.

10an. 4.

CAPUT XVI.

Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.

10an. 8. a

Vt nos priusquam alios judicemus. In expof. B. Job. l. 14. c. 35.

Contra nosmetipsos corrigendos erigi debemus, C **C**ut mala propria recognoscetes, districta nosmetipsos ultione penitentia feriamus: & nullis erga cogitationum illecebras blandimentis inclinantes, nequaquam nobis in peccatis parcamus. Qui si districtè nostra prius in nobis mala insequimur, justum quoque est, ut etiam contra aliena mala utiliter erigamur: & ea, quæ in nobis punimus, etiam in aliis redarguendo superemus. Sed hanc corrigendi erectionem mali nesciunt, quia sese relinquunt, & bonos impetunt, sibi que se intra conscientiam suam mollitie adulationis blandæ inclinantes, contra bonorum vitam districtione asperitatis eriguntur, semetipsos redarguendos relinquentes, alios districtis sententiis increpant. Qui verò semetipsum prius non judicat, quid in alio rectum judicet, ignorat. Et si novit fortasse per auditum, quod rectum judicare debeat, rectè tamen aliena merita judicare non valet, cui conscientia innocentia propria nullam iudicij regulam præbet. Hinc est enim, quòd quibusdam insidiantibus, & puniendam adulteram deducentibus dicitur: *Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.* Ad aliena quippe punienda peccata ibant, & sua reliquerant: revocantur itaque ultio ad conscientiam, ut prius proptia corrigant, & tunc aliena reprehendant. Ordo quippe corrigendi iste est, ut primum contra nos, & postmodum contra malos corrigendos erigamur: nam qui contra bonos erigitur, per superbiam inflatur. Considerandum est autem, quòd incarnatus Dominus simplicitatem cum rectitudine tenuit: quia nec in mansuetudine districtiorem justitiam, nec rursus in districtiorem justitiæ virtutem mansuetudinis amisit. Unde cum quidam, ut prædictum est, adulteram deducit hunc voluissent teatate, ut in culpam aut immanitudinis, aut injustitiæ laberetur, ad utraque respondit, dicens: *Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat.* Dat simplicitatè mansuetudinis, qui sine peccato est: dat zelum justitiæ, primus in illa lapidem mittat. Plerumque autem nos cum justitiæ rectitudinem exequimur, mansuetudinem relinquimus, & cum mansuetudinem servare cupimus, justitiæ rectitudinem declinamus.

In exp. B. Job. l. 1. c. 10.

CAPUT XVII.

Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur?

Percussionum diversa sunt genera. Alia namque De divinis est percussio, qua peccator percussus, ut sine retractione puniatur: alia, qua peccator percussus, ut corrigatur: alia, qua nonnunquam quisque percussus, non ut præterita corrigat, sed ne ventura committat: alia, qua plerumque percussus, per quam nec præterita culpa corrigitur, nec futura prohibetur. Sed dum inopinata salus percussorem sequitur, salvantis virtus cognita ardentius amatur, cumque innoxius flagello atteritur, ei per patientiam meritorum summa cumulatur: aliquando enim peccator percussus, ut absque retractione puniatur, sicut perituræ Judææ dicitur: *Plaga inimici percussus te castigatione crudeli.* Et rursus: *Quid clamas ad me super contritione tua? Insanabilis est dolor tuus.* Aliquando peccator percussus, ut corrigatur, sicut cuidam in Evangelio dicitur: *Ecce sanus factus es: jam noli peccare, ne tibi deterius aliquid contingat.* Verba enim salvantis indicant: quia peccata præcedentia habiti vim doloris exigebant. Aliquando quisque non pro præterita culpa diluenda, sed pro futura vitanda percussus, quod apertè Paulus de semetipso testatur, dicens: *Ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ, Angelus Satanae, qui me colaphizat.* Qui enim non ait, quia extulit, sed, ne extollat; apertè indicat, quòd ex illa percussione, ne eveniat, compeleatur; non autem quæ evenerit, culpa purgatur. Nonnunquam verò quisque nec pro præterita, nec pro futura iniquitate percussus, sed ut sola divina virtutis potentia ex amputata percussione monstretur. Unde cum Domino de cæco nato diceretur: *Hic peccavit, aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur?* Respondit, dicens: *Neque hic peccavit, neque parentes eius: sed ut manifestentur opera Dei.* In qua manifestatione quid agitur, nisi ut ex flagello meritorum virtus augetur? Cum enim nulla præterita iniquitas tergitur, magna de patientia fortitudo generatur.

De divinis percussio-nibus. In exp. B. Job. l. 1. 7.

Hier. 30. Exod. 4.

10an. 7.

1. Cor. 11.

CAPUT XVIII.

Lutum fecit ex sputo Dominus, & livit super oculos meos.

10an. 9. d

Aliva in nos ex capite delabitur, ab ore verò ad De ventrem ducitur, cum glutitur. Quid itaque est stratione caput nostrum nisi Divinitas, per quam existendi principium sumimus, ut creatura simus? Paulo attestante, qui ait: *Caput viri Christus, caput autem Christi, Deus.* Quid autem venter noster est, nisi mens? Quæ dum cibum suum supernum, videlicet intellectum suscipit, refecta proculdubio omnium membrorum actionum regit. Nisi enim sacra eloquia aliquando mentem nomine ventris exprimerent, Salomon utique non dixisset: *Lucerna Domini spiraculum hominis, quæ investigat omnia secreta ventris.* Quia nimirum dum nos gratia superni respectus illuminat, cuncta etiam mentis nostræ nobis absconsa manifestat. Hinc etiam per Hieremiam dicitur: *Ventrem meum, ventrem meum doleo.* Quod quia de spirituali, & non corporeo ventre dixerat, subjungit: *Et sensus cordis mei conturbati sunt.* Neque enim ad salutem populi pertinebat, si Propheta ventrem corporeum se dolere prædicaret. Sed ventrem doluit, quia mentis afflictionem sensit: sed cur exemplum Prophete proferimus, cum testimonium Domini apertius habeamus? Et necesse est, ut, cum per semetipsam Veritas loquitur, Propheta taceat: quia lucerna claritatem non habet in sole, ait enim: *Qui credit in*

In exp. B. Job. l. 8. c. 18. In princ. Ez. Hom. 10. in Ezecb. non procul ab int. Prov. 20.

Hier. 4.

10an. 7.

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

me, sicut dicit Scriptura, *flumina de ventre eius fluent aqua viva*. Quia enim de mente fidelium sanctæ predicaciones defluunt, quasi de ventre credentium aquæ vivæ flumina decurrunt. Quid autem salivæ nomine, nisi sapor intimæ contemplationis accipitur, quæ ad os à capite defluit: quia de claritate Conditoris adhuc in hac vita nos positos vix gustus revelationis tangit? Unde & Redemptor veniens salivam luto miscuit, & cæci nati oculos reparavit: quia superna gratia carnalem cogitationem nostram per admixtionem suæ contemplationis irradiat, & ab originali cæcitate hominem ad intellectum reformat. Nam quem à paradisi gaudiis expulsum in hoc jam exilio natura edidit, quasi à nativitate homo sine oculis processit.

CAPUT XIX.

10an. 8. d Omnis, qui facit peccatum, servus est peccati.

De jugo peccati, *10an. 8. d*
In exp. B.
Job. 1. 4. c. 31

Quisquis se pravo desiderio subjicit, iniquitatis domo dudum libera mentis colla supponit. Sed huic dominio contradicimus, cum iniquitati, quæ nos ceperat, reluctamur; cum consuetudini violentè resistimus, & desideria perversa calcantes, contra hanc jus nobis libertatis ingenitæ vendicamus: cum culpam pœnitendo percutimus, & maculas sordium fletibus lavamus. Plerumque autem jam mens quidem, quod se perversè meminisset egisse, deplorans, jam prava acta non solum deserit, sed amarissimis etiam lamentis punit, & tamen adhuc se perfectè in securitatem non erigit. Nam quàm prava commiserit, meminit; sed an commissa dignè deflexerit, nescit: ac ne culpæ immanitas modum pœnitentiæ transeat, metuit. Et plerumque culpam veritas jam relaxat, sed afflictæ mens inter spem, & formidinem adhuc de venia, dum valde sibi est sollicita, formidat; quia, justus judex veniens, quid de perpetratis reputet, quid relaxet, ignorat. Servus ergo jam fugit in hac vita Dominum, sed liber non est: quia peccatum suum homo jam corrigendo, & pœnitendo deserit, sed tamen adhuc districtum judicem de ejus retributione pertimescit. In alia ergo vita servus à Domino liber erit, ubi jam de peccati venia dubietas non erit, ubi jam securam mentem culpæ suæ memoria non addicit: ubi non sub reatu animus trepidat, sed de ejus indulgentia liber exultat.

CAPUT XX.

10an. 8. c Si vos filius liberaverit, verè liberi eritis.

De redemptione humani generis, *10an. 8. c*
In exp. B.
Job. 1. 18. c.
30. circa med.

Æterna Dei sapientia ad redimendum genus humanum, non sanctos Angelos, non justos homines misit, sed in manifestatione visionis per semetipsam venit. Nullus quippe Angelorum, nullus justorum hominum missus est, ut humanum genus à culpa redimeretur: quia per Creatorem necesse erat, ut creatura Dei liberaretur, sicut ipsa Veritas dicit: *Si vos filius liberaverit, verè liberi eritis*. Quoniam igitur æterna Dei sapientia, cum Patre manens per sæcula, in fine sæculorum erat incarnanda: ad hoc homines justis, & sancti sunt missi, ut in cordibus hominum viam huic sapientiæ prædicando præpararent, qui nisi se servos hujus sapientiæ cognoscere, sancti nullatenus esse potuissent. Quia enim certum erat, quod per accessum temporum deficientis sæculi languores exerescerent, actum est, ut æterna Dei sapientia per semetipsam in fine sæculorum veniret ad grandem hunc & nimie infirmitatis egrotum, id est, per totum mundum jacens languidum genus humanum: ut transmissis prius prædicatoribus quasi quibusdam visitatoribus, tantò postmodum major fieret potentia medici, quantò magis morbus crevisset agroti.

CAPUT XXI.

Vos ex patre diabolo estis.

10an. 8. f

Antiquus hostis omnium princeps perverforum Quod perverfi sunt filij diaboli cum imitando. *10an. 8. f*
Alios socios habet, atque alios filios. Qui namque sunt ejus focij, nisi illi apostatæ Angeli, qui cum eo de patriæ celestis sede ceciderunt? Vel quos alios habet filios, nisi perverfos homines, qui de ejus prava persuasionem in malitiæ generantur operatione? Unde etiam voce Veritatis infidelibus dicitur: *Vos ex patre diabolo estis*. Ita verò unum corpus sunt diabolus, & omnes iniqui, ut plerumque nomine capitis censetur corpus, & nomine corporis caput appelleretur. Nam capitis nomine censetur corpus, cum de perverso homine dicitur: *Ex vobis unus diabolus est*. Et rursus nomine corporis, caput appellatur, cum de ipso apostata Angelo dicitur: *Inimicus homo hoc fecit*.

CAPUT XXII.

10an. 10. a Qui non intrat per ostium in ovile, sed ascendit aliunde, ille fur est & latro: qui autem intrat per ostium, pastor est ovium.

SI pastor bonus intrat per ostium, & ipse ostium, & ipse pastor, ipse proculdubio intrat per semetipsum. Quærendum est itaque nobis, qualiter & cum sancta Ecclesia ipse intret, & per semetipsum. Dominus etenim ac Redemptor noster cum sancta Ecclesia, quam redemit, secundum carnem una substantia est, Paulo attestante, qui ait: *Adimpleo ea, quæ desunt passionis super Ecclesiam Christi, in carne mea pro corpore ejus, quod est Ecclesia*. Hujus capitis corpus Ecclesia est, & hujus corporis caput, Christus. De quo suo capite exultat corpus, id est, sancta Ecclesia cum Psalmista dicente: *Nunc autem exaltavit caput meum super inimicos meos*. Quia enim quandoque ipsa etiam exaltanda est, jam nunc caput suum super inimicos suos exaltatum gaudet in caelis. Cum igitur electi quique ad vitam perveniunt; quia membra ejus per eum intrant ad eum, ipse per se intrat ad se. Ipse enim in membris suis est, qui intrat: ipse caput, ad quod intrant membra perveniunt.

CAPUT XXIII.

Si quis per me introierit, salvabitur.

10an. 10. a

SEmpet oculos cordis ad exitum nostrum ponere & meditari debemus sine cessatione, quando à presenti vita excamus, & ad æterna gaudia pertingamus. Propter hoc quippe Patris Unigenitus est incarnatus, ut nos ad Ecclesiæ sanctæ fidem introducat, & ad speciem suæ visionis educat. Unde loquitur dicens: *Si quis per me introierit, salvabitur, & ingredietur, & egredietur, & pascua inveniet*. Ingrederetur, videlicet ad fidem: egredietur verò à fide ad speciem, à credulitate ad contemplationem: pascua autem inveniet in æterna refectione, & satietate. Quisquis enim Dominum Jesum corde simpliciter sequitur, æternæ viriditatis pabulo nutritur: quæ autem sunt pascua nisi Paradisi sempiternæ virentis æterna gaudia? Pascua namque electorum sunt vultus præsens Dei: qui dum sine defectu conspicitur, sine fine mens cibo satiatur, propter hunc egressum nostrum, quem quotidie meditari mente debemus, de Redemptore nostro Paulus quoque loquitur, dicens: *Ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est*. Excamus igitur ad eum extra castra, improprium ejus portantes: *Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus*.

CAPUT XXIV.

Ioan. 10. d

Potestatem habeo ponendi animam
meam.

De gratia nostri Redemptoris. **O**Mne genus humanum inimica illa persuasio in culpa contagio ab ipsa radice polluerat, nullusque erat qui apud Deum pro peccatoribus intercedens, à peccato liber appareret: quoniam ex eadem massa editos, æquè cunctos par reatus involverat: proinde venit ad nos Unigenitus Patris, assumpsit ex nobis naturam, non perpetrans culpam. Sine peccato quippe debuit esse, qui pro peccatoribus intervenire potuisset: quia nimirum aliena pollutionis contagia non tergeret, si propria sustineret. Mediator itaque Dei & hominum, homo Christus Jesus intercedens pro peccatoribus, semetipsum justum hominem, qui pro aliis indulgentiam mereretur, ostendit. Veniens itaque ad nos desuper medicus noster, tantique nos inveniens languoribus pressos, quiddam nobis simile, & quiddam contrarium apposuit. Ad homines quippe homo venit, sed ad peccatores justus. Concordavit nobis veritate naturæ, sed discrepavit à nobis veritate iustitiæ. Viciosus enim homo corrigi non poterat, nisi per Deum: videri autem debuit, qui corripere, ut præbendo imitationis formam, antea acta malitiæ mutaret vitam. Sed videri ab homine non poterat, Deus homo factus est, ut videri potuisset. Iustus igitur, & invisibilis Deus apparuit, similis nobis homo visibilis, ut dum videretur ex simili, curaret ex justo: & dum veritate generis concordat conditioni, virtute artis obviaret ægritudini. In carne ergo veniens Dominus non culpam nostram ex vitio, non pœnam ex necessitate suscepit; nulla enim peccati labe pollutus, reatus nostri teneri conditione non potuit: & ideo mortem nostram omni necessitate calcata, cum voluit, sponte suscepit. Nequaquam enim ita, ut nos, fuit natus, nec ita mortuus, nec ita resuscitatus. Non enim cooperante coitu, sed Spiritu sancto superveniente conceptus est: natus autem materna viscera, & sæcunda exhibuit, & incorrupta servavit. Rursum, nos omnes cum nolumus, morimur: quia ad solvenda pœnæ debitum culpæ nostræ conditione coarctamur. Ille autem, quia nulli admixtum est culpa, nulli ex necessitate succubuit pœnæ. Sed quia culpam nostram dominando subdidit, pœnam nostram miserando suscepit, sicut ipse ait: *Potestatem habeo ponendi animam meam, & potestatem habeo iterum sumendi eam. Qui etiam præmisit: Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam à meipso.* Rursum, non, ut nos, suscitatus est, quia nostra resurrectio in finem sæculi est dilata, illius verò die tertio celebrata. Et nos quidem per illum resurgimus: nam ipse per se, neque enim qui Deus erat, sicut nos, ut ab alio resuscitari potuisset, indigebat. In eo ergo ejus resurrectio distat à nostra, quod non per nosmetipsos resurgimus, sicut ille: pro eo enim quod simpliciter homines sumus, adjutorio superiori, ut resurgere valeamus, indigemus. Ille autem ejusdem resurrectionis vim cum Patre, & sancto Spiritu Deus exhibuit. Quam tamen solus in humanitate percepit. Dominus igitur verè natus, verè mortuus, verè resuscitatus, in omni bus distat à nobis magnitudine potentia, sed sola concordat nobis veritate naturæ: & cum in cunctis operibus suis immensa nos virtute transcendat, in uno tamen à nobis, id est, in formæ veritate non discrepat. Quia ergo, ut prædictum est, nullus erat, cujus meritis nobis Dominus propitiari debuisset, Unigenitus Patris formam infirmitatis nostræ suscipiens, solus justus apparuit, pro peccatoribus intercedens: qui dum pœnam nostram moriendo toleravit, corruptionem nostram resurgendo mutavit. Ex ea etiam carne, quam sumpsit, hanc ostendit liberam, quam S. Greg. Tom. III.

A redemit. Quæ redempta caro videlicet nos sumus, qui cognitione nostri reatus astringimur, sed Mediatoris tanti æquitate liberamur, sicut ipse ait: *Si vos Ioan. 8. filius liberaverit, verè liberi eritis.*

CAPUT XXV.

Facta sunt Encania in Hierosolymis: & hiems erat.

Ioan. 10. d

Servata historiae veritate, divina eloquia aliquando à positione loci, aliquando à positione corporis, aliquando à qualitate aëris, aliquando à qualitate temporis causis designant, quas aperto sermone non indicant. A positione quippe locorum, sicut Scriptura de Israël dicit quia verba Dei in monte audire non potuit, sed præcepta in campestribus accepit. Subsequentem nimirum infirmitatem populi indicans, quia ascendere ad summa non valuit, sed semetipsum in infimis neglectè videndo laxavit. Carnali itaque Israëlitico populo, descendente de monte Moyle, lex in campestribus data est: sed sanctis Apostolis, Dominus in monte sedens, summa, & spiritualia præcepta locutus est, ut ex locis videlicet monstraretur, quia & illis tanquam carnalibus mandata minima dabantur in valle terrarum, & isti tanquam spirituales, & sancti in monte cælestia mandata audirent; quatenus apertè monstraretur, quod ascendentes corde ad cælestia, infirma mundi relinquerent, & in mentis culmine starent. A positione corporis divina Scriptura futura denunciat, sicut in Actibus Apostolorum Stephanus Jesum, qui à dextris virtutibus sedet, stantem se vidisse manifestat. Stare quippe adjuvantis est. Et rectè stare cernitur qui in bello certaminis opitulatur. A qualitate aëris res subsequens demonstratur, sicut Evangelista, cum prædicante Domino, nullos tunc ex Judæis credituros diceret, præmisit dicens: *Hiems autem erat.* Scriptum namque est: *Abundabit iniquitas, refrigescet charitas multorum.* Idcirco ergo curavit hiems tempus exprimere, ut inesse cordibus auditorum malitiæ frigus indicaret: inter illa enim mysteria, quæ Veritas loquebatur, quid cause fuit, ut nomen hiemis adderetur, nisi ut per qualitatem temporis, & aëris ostenderet frigus cordis? Quia & cum verba Veritatis acciperent, frigida Judæorum corda remanebant. Hinc est etiam, quod de negaturo Petro præmittitur: *Quia frigus erat, & stans ad prunas, calefaciebat se.* Jam namque intrus à charitatis calore torpuerat, & ad amorem præsentis vitæ, quasi ad persecutorum prunas, infirmitate æstuante recalcebat. A qualitate quoque temporis finis exprimitur actionis, sicut non rediturus ad veniam, ad traditionis perfidiam nocte Judas exisse perhibetur, cum ingrediente illo ab Evangelista dicitur: *Erat autem nox.* Hinc enim & iniquo diviti dicitur: *Hac nocte repetunt animam tuam à te.* Anima quippe, quæ ad tenebras ducitur, non in die repeti, sed in nocte memoratur. Hinc est quod Salomon, qui sapientiam non perseveraturus accepit, in somnis hanc & nocte describitur accepisse. Hinc est quod Angeli ad Abraham meridie veniunt: punituri verò Sodomam ad eam vespere venisse memorantur.

CAPUT XXVI.

Lazare, veni foras.

Ioan. 11. f

Dum peccator quisque de vitio suo reprehensus sub defensionum & excusationum verbis fugit, dum non vult cognosci, quod fecit, non se Domino, sed sibi Dominum abscondit. Agit quippe ne omnia videntem videat, non autem ne ipse videatur. Quod contrà cuique peccator jam exordium

De confessione peccatorum, & absolutione.

In expof. B. Iob. 1. 11. c. 13.

M m m ij

illuminationis est humilitas confessionis: quia si bimetipsum jam parere renuit, qui malum non erubescit confiteri, quod fecit: & qui defendendo accusari potuit, accusando se celerim defendit. Unde & mortuo Lazaro, qui mole magna premebatur, nequaquam dicitur, Revivisce, sed, *Veni foras*. Ex qua videlicet resurrectione, quæ gesta in illius est corpore, signatur qualiter nos resuscitemur in corde, cum videlicet mortuo dicitur: *Veni foras*: ut nimirum homo in peccato suo mortuus, & per molem malæ consuetudinis jam sepultus, quia intra conscientiam suam abscondit, jacet per nequitiam, à seipso foras exeat per confessionem. Mortuo enim, *Veni foras*, dicitur, ut ab excusatione, & occultatione peccati ad accusationem suam ore proprio exire provocetur. Unde David Propheta ab illa tanti mole facinoris reviviscens ad vocem Domini, quasi foras exiit, dum per Nathan correctus, quod fecerat, accusavit. Post confessionem igitur ab his, qui ligandi, & solvendi auctoritatem susceperunt, cause pensandæ sunt: & tunc ligandi, atque solvendi potestas exercenda. Videndum quippe, quæ culpa, aut quæ sit penitentia secuta post culpam; ut quos omnipotens Deus per compunctionis gratiam visitat, illos pastoris sententia absolvat. Tunc enim vera est absolutio præsentis, cum arbitrium æterni sequitur iudicis. Quod bene prædicta quatruiduani mortui resuscitatio illa significat, qui videlicet demonstrat, quia prius mortuum Dominus vocavit, & vivificavit, dicens: *Lazare, veni foras*: & postmodum is, qui vivens egressus fuerat, à discipulis solutus est, sicut scriptum est: *Cumque egressus esset, qui fuerat ligatus in suis, tunc dixit discipulis: Solvite eum, & sinite abire*. Ecce illum discipuli jam viventem solvunt, quem magister resuscitaverat mortuum. Si enim discipuli Lazarum mortuum solverent, factorem magis ostenderent, quam virtutem. Ex qua consideratione inveniendum est quòd illos debemus per pastorem auctoritatem solvere, quos Auctorem nostrum cognoscimus per suscitantem gratiam vivificare. Quæ nimirum vivificatio ante operationem rectitudinis in ipsa jam cognoscitur confessione peccati. Unde & huic ipsi mortuo Lazaro nequaquam dicitur: Revivisce, sed, *Veni foras*. Omnis quippe peccator, dum culpam suam intra conscientiam abscondit, intorsus latet, in suis penetralibus occultatur, sed mortuus venit foras, cum peccator nequitias suas sponte confitetur. Lazaro ergo dicitur: *Veni foras*. Ac si aperte cuilibet mortuo diceretur: Cum reatum tuum intra conscientiam tuam abscondis, foras per confessionem egredere, qui apud te interius per negationem lates. Veniat itaque foras mortuus, id est, culpam confiteatur peccator: venientem verò foras solvant discipuli, ut pastores Ecclesiæ ei penam debeant amovere, quam meruit, qui non erubuit confiteri quod fecit.

CAPUT XXVII.

Et clarificavi, et iterum clarificabo.

Ioan. 12. c.

De modis
divinæ locutionis.
In exposit. B.
Iob. l. 28. c.
2. 4 & 5.

Cum per Angelicam creaturam voluntatem suam Dominus indicat, aliquando eam verbis, aliquando imaginibus cordis oculis extensis, aliquando cælestibus substantiis demonstrat. Verbis namque per Angelum loquitur, cum nihil in imagine ostenditur, sed supernæ verba locutionis audiuntur, dicente Domino: *Pater, clarifica filium tuum, ut & filius tuus clarificet te*: protinus respondetur: *Et clarificavi, & iterum clarificabo*. Neque enim Deus, qui sine tempore vi impulsione intimæ clamat, in tempore per suam substantiam, illam vocem edidit, quam circumscriptam tempore per humana verba distinxit: sed nimirum de cælestibus loquens verba sua, qua

audiri ab hominibus voluit, rationali creatura administrante formavit. Aliquando imaginibus, cordis oculis extensis, per Angelos loquitur Deus, sicut Jacob subnixam cælo scalam dormiens vidit: sicut Petrus lineum reptilibus, & quadrupedibus plenum in ecstasi raptus aspexit, qui nisi corporeis hæc oculis cerneret, in ecstasi non fuisset: sicut Paulo in visione noctis vir Macedo apparuit, qui transire eum in Macedoniam rogavit. Aliquando cælestibus substantiis loquitur Deus: sicut baptizato Domino scriptum est: quia de nube vox sonuit, dicens: *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui*.

CAPUT XXVIII.

B Hæc dixit Isaias, quando vidit gloriam ejus. Ioan. 12. f.

Quantalibet intentione se mens humana tendat, etiam si phantasias quasque imaginum corporalium à cogitatione compescat, si jam omnes circumscriptos spiritus ab oculis cordis amoveat, adhuc tamen in carne mortali posita videre gloriam Dei non valet, sicut est: sed quidquid de illa est, quod in mente resplescit, similitudo, & non ipsa est. Unde Ezechiel Propheta dixit: *Hic erat aspectus splendoris per gyrum, & hæc visio similitudinis gloriæ Domini*. Inde etiam ille prædicator, qui raptus ad tertium cælum fuerat, dicebat: *Vidimus nunc per speculum in enigmate*. Qua in re non despicienda nobis oritur quæstio, quomodo Joannes Evangelista, cum erga miracula Redemptoris nostri, Judæorum perfidiam etiam ex verbis prophetis descripsisset, adjungit, dicens: *Hæc dixit Isaias, quando vidit gloriam ejus, & locutus est de eo*. Et si Ezechiel vidit, quid est quòd iste similitudinem gloriæ, & ille gloriam ejus vidisse describitur? Sed cum Joannes Evangelista prius miracula Redemptoris nostri narravit, & infidelitatem Judæorum postmodum subdidit: hanc ejusdem Redemptoris nostri gloriam, quæ in mundo apparuit, Isaiam vidisse manifestat. Omne enim, quod in terra mirum divinitus agitur, gloriam omnipotentis Dei est, & ejus gloria in omnibus factis videtur. Isaias igitur ejus gloriam in terra vidit: Ezechiel verò ejus gloriam in cælo, sicut est, videre non potuit: quia aliter est ejus gloria in rebus factis, & aliter in semetipso. Hæc ergo gloria, quæ in rebus est, videri potest: illa verò, quæ in ipso est, videri modò nisi per similitudinem non potest.

CAPUT XXIX.

Qui mihi ministrat, me sequatur. Ioan. 12. g.

Dominum Jesum Christum Redemptorem nostrum, ut eum sequamur hic admonentem, in quem, fratres charissimi, credimus, operibus bonis sequi studeamus: aspiciamus qua graditur, & ejus vestigia imitando teneamus. Jesum etenim sequitur, qui imitatur. Hinc namque dixit: *Sequere me, & dimitte mortuos sepelire mortuos suos*. Sequere enim dicitur, imitare. Consideremus ergo qua graditur, ut sequi mereamur. Ecce cum sit Dominus & Creator Angelorum, suscepturus naturam nostram, quam condidit, in utero Virginis venit: nasci tamen in hoc mundo per divites noluit, pauperes parentes elegit. Unde cum agnus, qui pro illo offerretur, defuit, columbarum pullos, & par turturum ad sacrificiū mater invenit. Prosperari in hoc mundo noluit, irrisiones & opprobria toleravit, sputa, flagella, alapas, spineam coronam, crucemque sustinuit: & quia rerum corporalium delectatione, à gaudio interno cecidimus, cum qua amaritudine illic redeamus, ostendit. Quid itaque pro se debet homo pati, si tanta Deus pro hominibus pertulit? Qui igitur in Christum

jam credidit, sed adhuc avaritiæ lucra sectatur, in A
superbia honoris extollitur, invidia facibus inar-
descit, libidinis immunditia se polluit, prosperari
ad ea, quæ sunt in mundo, concupiscit, Jesum in
quem credidit, sequi contemnit. Diverſo quippe
itinere ambulat, & pergit, si gaudia, delectatio-
neſque appetit, cui dux suus viam amaritudinis of-
tendit.

CAPUT XXX.

Ioh. 12. e Si exaltatus fuero à terra, omnia tra-
ham ad meipsum.

De victo-
ria Re-
demptoris
Homil. 22.
in Evang.
Per resurrectionem nostri Redemptoris, omnes
electi, qui quamvis in sinu tranquillitatis, tam-
men claustris tenebantur inferni, ad amœna para-
disi sunt reducti. Quod ante passionem promisit,
in resurrectione sua Dominus adimplevit: omnia
enim traxit, qui de suis electis apud inferos nullum
reliquit, omnia abstulit utique electa. Neque enim
infideles quosque, & pro suis criminibus æternis
suppliciis deditos, ad veniam Dominus resurgendo
reparavit, sed illos ex inferni claustris rapuit, quos
suos in fide & actibus recognovit.

CAPUT XXXI.

Ioh. 13. Dominus lavit pedes discipulorum.

De prædi-
catione.
In exp. B.
Iob. 1. 9. c. 2
Vix aliqua prædicatio sine aliquo transitur ad-
missio: unde rectè sanctis Apostolis post prædi-
cationem Dominus pedes lavit; ut videlicet apertè
monstraret: quia plerumque & in bono opere pec-
cati pulvis contrahitur, & inde inquinantur vesti-
gia loquentium, unde audientium corda mundan-
tur. Nam sæpe nonnulli, dum exhortationis verba
faciunt, aut ad quantulumcumque gloriam, si ab
audientibus venerantur, & quamlibet tenuiter se
intrinsecus, quia per eos purgationis gratiam deri-
vatur, extollunt. Cumque verbo aliena opera di-
luunt, quasi ex bono itinere pulverem malæ cogi-
tationis sumunt. Quid ergo fuit post prædicatio-
nem, pedes discipulorum lavare, nisi post prædica-
tionis gloriam cogitationum pulverem tergere, gres-
susque cordis ab interna elatione mundare? Pedes
igitur Apostolorum loti sunt, ut à quamlibet parvo
contagio in ipsa prædicatione contracto, quasi à
quodam itinere collecto pulvere mundarentur.

CAPUT XXXII.

Ioh. 13. d In hoc cognoscent omnes, quia mei estis dis-
cipuli, si dilectionem habueritis ad in-
vicem.

De vera
virtute a-
moris.
In exp. B.
Iob. 1. 20. c. 7
8. c. 1.
21. c. 10. c. 20.
11.
1. Cor. 13.
Mat. 7.
Omnipotentis Dei nos esse discipulos sola custo-
dia charitatis probat: virtutem quippe manuum
sine charitate testatur prædicator egregius nihil va-
lere, qui ait: *Si distribuero in cibos pauperum omnes*
facultates meas, & stradidero corpus meum, ita ut
ardeam, obavitatem autem non habeam, nihil prodest.
De hæreticis quoque signa ac miracula facientibus,
sed hæc præmia afflictionis suæ, & abstinentiæ lau-
des, videlicet, quas amant, recipientibus, Redem-
ptoris voce dicitur: *Multi dicent mihi in illa die:*
Domine, Domine, nonne in nomine tuo prophetavi-
mus, & in nomine tuo demonia ejecimus, & in nomi-
ne tuo virtutes multas fecimus? Et tunc consuebor il-
lis, quia nunquam novi vos: discedite à me, qui ope-
ramini iniquitatem. Qua nimirum sententia, quid
datur intelligi, nisi ut in hominibus charitas, & hu-
militas, non autem debeant virtutum signa venera-

ri: Probatio quippe sanctitatis non est signa facere,
sed unumquemque ut se diligere: de Deo autem ve-
ra, de proximo verò meliora, quàm de semetipſo
sentire. Nam quia vera virtus in amore est, non
autem in ostensione miraculi, Veritas demonstrat,
quæ ait: *In hoc cognoscent omnes, quia mei discipuli*
estis, si dilectionem habueritis ad invicem. Qui enim
non ait, in hoc cognosceretur, quia discipuli mei estis,
si signa feceritis, sed ait: *Si dilectionem habueritis ad*
invicem, apertè indicat: quia veros Dei famulos
non miracula, sed sola charitas probat. Testimo-
nium ergo superni discipulatus, est donum supernæ
dilectionis. Quæ nimirum dilectio si cor nostrum
veraciter replet, duobus modis ostendi solet, scilicet,
si & amicos in Deo, & inimicos diligimus propter
Deum. Sed sciendum est, quia inimici dilectio tunc
B veraciter custoditur, cum nec de profectu addici-
mur, nec de ruina illius lætatur. Nam sæpe in di-
lectionis imagine erga inimicum animus fallitur, se-
que hunc diligere æstimat, si ejus vitæ contrarius
non existat: sed dilectionis vim occultæ veraciter
aut profectus inimici, aut casus interrogat. Hac er-
enim de re ad plenum semetipsam mens hominis
nescit, nisi eum, quem sibi adversarium credit, in
defectu vel profectu ejus, mutasse se modum sui sta-
tus invenerit. Si enim de prosperitate addicitur, &
de calamitate se odientis lætatur, constat quia non
amat, quem non vult esse meliorem se, eumque
etiam stantem voto persequitur, quem recidisse gra-
tularatur. Sed inter hæc sciendum est, quia evenire
plerumque solet, ut non amissa charitate, & inimi-
ci nos ruina lætiffet; & rursum ejus gloria sine in-
vidiæ culpa contristet: cum & ruente eo, quosdam
erigi bene credimus, & proficiente illo plerisque
injustè opprimi formidamus. Qua in re mentem no-
stram, nec ejus jam defectus erigit, nec ejus profe-
ctus addicit, si recta nostra cogitatio, non quid in
ipſo, sed quid de ipſo circa alios agatur, attendit.
Sed ad hæc servanda valde est necessarium subtilissi-
mæ discretionis examen, ne cum nostra odia exequi-
mur, fallamur sub specie utilitatis alienæ. Si autem
de inimici morte gaudendum omnino non esset,
Psalmista non diceret: *Lætabitur justus, cum viderit*
vindictam impiorum: sed aliud est impium, aliud
verò inimicum perpeti. Nam sunt plerique inimici,
qui non sunt impij: & sunt nonnulli impij, qui no-
bis specialiter non videntur inimici. Humana au-
tem mens omnem, quem inimicum tolerat, etiam
D impium & iniquum putat: quia ejus culpas apud
cogitationem livor accusator exaggerat. Quibusli-
bet verò flagitiis prematur, minus iniquus creditur,
si adversarius minimè sentitur. Qua in re discernen-
dum est, aliud esse quod nobis, aliud verò quod sibi,
& ceteris noster, inimicus nocet. Nam si alijs
bonus est sine nostra forsitan culpa, non potest esse
nobis malus: nec omnino jam de ejus ruina gatta-
dendum est, cujus nos solos certum est adversa to-
lerasse. Cum verò noster, ac multorum hostis pu-
nitur, de ereptione proximorum potius, quàm de
inimici interitu necesse est, ut animus lætetur. Opor-
et namque, ut pereunte adversario, subtiliter pen-
sare debeamus, & quid debemus ruinæ peccatoris,
E & quid justitiæ ferientis. Nam cum perverſum quem-
que omnipotens percutit, & condolendum est mi-
seriæ pereuntis, & congaudendum justitiæ judicis,
ut nobis & in luctu sit pœna morientis proximi, &
rursus in gaudium veniat exhibita æquitas judicantis
Dei: quatenus nec pereunti homini existamus ad-
versarij, nec judicanti Deo inveniamur ingrati.

CAPUT XXXIII.

10an. 14. a In domo Patris mei mansiones multe sunt.

De discre-
tione cele-
stium di-
gnitatum.
In exp. B.
10b. 1. 4. c. 22
Et 1. 31. c. 24
Et Hom. 16.
in Ezec. Et
1. 4. Dial.

Quoniam electis Dei in hac vita discretio ope-
ratione celestium dignitatum: ut quo hic alius alium merito su-
perat, illic alius alium retributione præcellat: & li-
cet dignitas eadem omnibus non sit, una tamen erit
omnibus vita beatitudinis: unde in Evangelio ipsa
Veritas dicit: *In domo Patris mei mansiones multe
sunt.* Si enim dispar retributio in illa beatitudine
æterna non esset, una potius mansio quam multe
essent. Multæ ergo mansiones sunt, in quibus dis-
tincti bonorum ordines, & propter meritum
confortium communiter lætentur. Illi quippe, qui
diversis horis in vineam ducti venerunt, licet non
æquè laborassent, eundem tamen æquè cuncti dena-
rium perceperunt. Quia itaque ratione conveniunt
mansiones multe: cum uno denario, nisi quia di-
versæ quidem beatorum civium dignitates erunt,
sed tamen una requies æternæ retributionis? Nam
si dispar erit retributionis qualitas, quam opera di-
versa consequentur; una tamen est beatitudo, quam
illic percipient, qui in multis mansionibus distin-
guantur: & si dispar erit meritum singulorum, non
erit diversitas gaudiorum: quia etsi alter minus, &
alius amplius exultat, omnes tamen unum gaudium
de Conditoris sui visione lætificat; & una cunctis
est beatitudo lætitiæ, quamvis non una sit omnibus
sublimitas vitæ. In domo igitur Patris sui mansio-
nes multas esse Veritas dicit: quia in illa beatitudi-
nis vita non dispari, unusquisque juxta dispar meri-
tum, locum disparem percipit, sed ejusdem dispari-
tatis damna non sentit: quia tantum sibi, quan-
tum perceperit, sufficit. In eisdem namque multis
mansionibus erit aliquo modo ipsa retributionum
diversitas concors: quia tanta vis amoris in illa pace
nos sociat, ut quod in se quisque non acceperit, hoc
se accepisse in alio exultet: quas bene Paulus man-
siones juxta merita distributas insinuat, cum ait:

1. Cor. 15. d *Alia claritas luna, & alia claritas stellarum: stella
enim à stella differt in claritate.*

CAPUT XXXIV.

10an. 14. a *Ego rogabo Patrem, & alium paracl-
etum dabit vobis.*

De opera-
tione S.
Spiritus.
In exp. B.
10b. 1. 5. c. 20

Spiratio sancti Spiritus humanam mentem tan-
tione S. Spiritus.
tando sublevar: & temporales cogitationes de-
primens, æternis hanc desideriis inflammat, ut ni-
hil ei jam nisi quæ superna sunt, libeat: & cuncta,
quæ inferius de humana perstreperunt corruptione cõ-
temnat. Unde & Veritatis voce dicitur: *Ego rogabo
Patrem, & alium paraclætum dabit vobis, ut maneat
vobiscum in æternum, Spiritum veritatis, quem mun-
dus non potest accipere.* Sicut enim idem paraclætus,
id est, post Mediatoris ascensum, alius humani ge-
neris consolator in semetipso invisibilis est: ita om-
nem, quem repleverit, ad desideranda invisibilia
accendit: & quoniam mundana corda sola visibilia
diligant, hunc mundus non accipit, quia ad dili-
genda invisibilia non assurgit. Sæculares enim men-
tes, quantò se foras per desideria dilatant, tantò ad
receptionem illius sinum cordis angustant. Valde
quippe pauci in humano genere inveniuntur, qui à
desideriorum carnalium forte purgati, ad perceptio-
nem sancti Spiritus ipsa hac purgatione dilatantur.

CAPUT XXXV.

Qui diligit me, diligitur à Patre meo. 10an. 14. c

De viden-
do Deo.
In exp. B.
10b. 1. 18. c. 37

Fere nonnulli, qui Deum dicerent etiam in illa
regione beatitudinis, in claritate quidem sua con-
spici, sed in natura minimè videri: quos nimirum
minor inquisitionis subtilitas fefellit. Neque enim
illi simpliciter, & incommutabili essentia aliud est cla-
ritas, aliud natura: sed ipsa natura sua claritas, ip-
sa claritas natura est. Quod enim suis dilectoribus
hæc Dei sapientia se quandoque ostenderet, ipse
pollicetur, dicens: *Qui diligit me, diligitur à Pa-
tre meo, & ego diligam eum. & manifestabo ei meip-
sum:* Ac si patenter dicat: Qui in vestra me cernitis,
restat ut in mea natura me videatis. Hinc rursus ait:
Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.

CAPUT XXXVI.

10an. 14. e

*Si quis diligit me, sermonem meum serva-
bit: & Pater meus diliget eum, & ad eum
veniemus, & mansionem apud eum fa-
ciemus.*

De divina
in nobis
mansione.
Hom. 7. in
Evangel.

Viam Domino ad cor nostrum venienti facimus,
cùm ad præceptum vitam præparamus. Man-
sionem in corde nostro, venienti Domino præpara-
mus, cùm Veritatis sermonem humiliter audimus,
& cum dilectione servamus. Quisquis autem in su-
perbia mentem elevat, quisquis avaritiæ æstibus an-
helat, quisquis se iniquationibus luxuriæ polluit,
cordis ostium contra Veritatem claudit; & ne Do-
minus ad se veniat, & mansionem faciat, animi
claustra feris vitiorum damnat.

CAPUT XXXVII.

10an. 14. e

Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis.

De pace.
In exp. B.
10b. 1. 6. c. 23

IN Scriptura sacra aliter pax plena dicitur, & ali-
ter inchoata. Inchoatam quippe Veritas discipu-
lis dederat, cùm dicebat: *Pacem relinquo vobis, pa-
cem meam do vobis.* Et plenam Simeon desiderave-
rat, cùm exoraret, dicens: *Nunc dimittis servum
tuum, Domine, secundum verbum tuum in Pace.* Pax
enim nostra ex desiderio Conditoris inchoatur. Ex
manifesta autem visione perficitur. Plena quippe
tunc erit, cùm mens nostra nec ignorantia cæcatur,
nec suæ carnis impugnatione percutitur.

CAPUT XXXVIII.

Item unde supra.

Cur. P. 1. 1.
par. 3. c. 23.

Sollicitè pacati debent curare, ne dum plus quàm
necesse est, pacem, quam possident, amant, ad
perpetuam pervenire non appetant. Plerumque
enim gravius intentionem mentium rerum tran-
quillitas tentat, ut quò non sunt molesta, quæ ob-
tinent, eò minus amabilia fiant, quæ vacant: & quò
delectant præsentia, eò non inquirent æterna. Un-
de & per semetipsum Veritas loquens, cùm terrenam
pacem à superna distingueret, & ad venturam disci-
pulos ex præsentia provocaret, ait: *Pacem relinquo
vobis, pacem meam do vobis:* relinquo scilicet transi-
toriam, do mansuram. Si ergo cor in eam, quæ re-
licta est, figitur, nunquam ad illam, quæ danda est,
pervenitur. Pax igitur præsentia tenenda est, ut &
diligere debeat & contemni, ne si immoderatè dili-
gitur, diligentis animus in culpa capiatur.

CAPUT XXXIX.

Venit enim princeps hujus mundi.

Joan. 14. d

De præmeditatione mortis non sit. *Him. 39. in Paul. ante ipm.*

Maligni spiritus non solum ingredientibus perverforum animabus opera sua requirunt, ut eas ad tormenta trahant, verum ad electos quoque veniant, & suum in illis aliquid requirunt, si prævaleant. Unus autem in hominibus extitit, qui ante passionem suam libera voce dixit: *Iam non multa loquar vobiscum: venit enim princeps hujus mundi, & in me non habet quidquam.* Quia enim hunc mortalem hominem vidit, suum in illo mundi princeps, aliquid invenire se posse credidit. Sed sine illo peccato à mundi corruptione exiit, qui sine peccato in mundum venit, hoc de se contra mundi principem nullus dicere potuit. Nam cum Propheta dicat: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in delictis peperit me mater mea.* Nemo sine culpa in mundo potuit esse, qui in mundum venit cum culpa. Constat enim quia omnes, qui de carnis delectatione concepti sunt, in eorum proculdubio vel actione, vel locutione, vel cogitatione aliquid suum princeps mundi hujus habuit. Sed idcirco illos vel post capere, vel prius tenere non potuit, quoniam eos ille à debitis suis eripuit, qui pro nobis sine debito mortis debitum solvit: ut nos ideo sub jure hostis nostri debita nostra non teneant: quia pro nobis Mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus gratuito reddidit, quod non debebat. Qui enim pro nobis mortem carnis indebitam reddidit, nos à debita animæ morte liberavit. Ait ergo: *Venit enim princeps mundi hujus, & in me non habet quidquam.* Unde curandum nobis est, & cum magnis quotidie fletibus cogitandum quam rapidus, quam terribilis sua in nobis opera requirens, in die nostri exitus princeps hujus mundi veniat: si etiam ad Deum carne morientem venit, & in illo aliquid quæsit, in quo nihil invenire potuit, quid itaque nos miseri dicturi, quid acturi sumus, qui innumera mala commisimus? Quid requirenti adversario, & multa sua in nobis inventi dicemus, nisi solum quod nobis est certum refugium & solida spes: quia cum illo unum facti sumus, in quo princeps hujus mundi & suum aliquid requisivit, & invenire minime potuit: quoniam solus est inter mortuos liber: & à peccati jam servitio veraci libertate solvimur: quoniam ei, qui vera libertas est, unimur? Constat enim, nec negare possumus, sed veraciter fatemur, quia princeps hujus mundi habet in nobis multa, sed tamen in mortis nostræ tempore jam nos rapere non valet: quia ejus membra sumus effecti, in quo non habet quidquam. Sed quid prodest, quod eisdem Redemptori nostro per fidem jungimur, si ab eo moribus disjungamur? Ipse enim dicit: *Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum celorum.* Recta enim opera rectæ fidei sunt jungenda: mala quæ fecimus per quotidiana lamenta sunt diluenda, & ea quæ possumus, bona fratribus impendenda. Neque enim aliter Redemptoris nostri membra effimur, nisi inhærendo Deo, & compatiendo proximo. Multum enim valet compassio fraternæ, & nos omnipotenti Deo conjungunt misericordiæ viscera. Inde enim ei, qui est super omnia, propinquamus, unde nos per compassionem proximi, etiam sub nosmetipsis deponimus. In rebus corporalibus nemo alta tangit, nisi qui tenditur. In rebus quoque spiritualibus certum est, quia quanto plus per compassionem atrahimur, tanto altius verius appropinquamus.

CAPUT XL.

Sine me nihil potestis facere.

Joan. 15. a

Ex omnipotentis Dei gratia ad bona opera conari quidem possumus, sed hæc implere, si ipse non adjuvat, qui jubet, non valemus. Sic Paulus cum discipulos admoneret, dicens: *Cum metu & tremore vestram ipsorum salutem operamini:* illico quis in eis hæc ipsa bona operaretur, adjunxit, dicens, *Deus est enim, qui operatur in vobis, & velle & perficere pro bona voluntate.* Hinc est quod ipsa Veritas discipulis dicit: *Sine me nihil potestis facere.* Sed in his considerandum est: quia si bona nostra sic omnipotentis Dei dona sunt, ut in eis aliquid nostrum non sit, cur nos quasi pro meritis æternam retributionem quærimus? Si autem ita nostra sunt, ut dona Dei omnipotentis non sint, cur ex eis omnipotenti Deo gratias agimus? Sed sciendum est, quia mala nostra solummodo nostra sunt: bona vero nostra & omnipotentis Dei sunt, & nostra, quia ipse aspirando nos prævenit, ut velimus, qui adjuvando subsequitur, ne inaniter velimus, sed possumus adimplere quæ volumus. Præveniente autem gratia & bona voluntate subsequente, hoc, quod omnipotentis Dei donum est, fit meritum nostrum. Quod bene Paulus brevi sententia explicat, dicens: *Plus illis omnibus laboravi.* Qui ne videretur suæ virtuti tribuisse quod fecerat, adjunxit: *Non autem ego, sed gratia Dei mecum.* Ac si diceret: In bono opere laboravi, non ego, sed & ego. In eo enim quod solo Domini dono præventus sum, non ego: in eo autem, quod donum voluntate subsequutus, & ego. Hæc breviter contra Pelagium dicta sunt, & Cælestium.

De gratia Dei, & libero arbitrio. *Hom. 9. in Eccl. non procul ab imit. Phil. 2.*

CAPUT XLI.

Vos amici mei estis, si feceritis quæ præcipio vobis.

Joan. 15. b

Amicus Veritatis, est recta amator actionis. Unde & ipsa Veritas discipulis dicit: *Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis.* Amicus quippe animi custos dicitur: Unde & non immerito, qui custodire voluntatem Dei in præceptis illius nititur, ejus amicus vocatur. Hinc est quod rursum eisdem discipulis Veritas dicit: *Vos autem dixi amicos: quia omnia quacumque audivi à Patre meo, notæ feci vobis.*

De veritate dilectionis. *In exp. B. Job. l. 27. c. 11.*

CAPUT XLII.

Cum venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre.

Joan. 15. d

Paracletus sanctum Filius à se discipulis promittit mittendum, qui se quoque à Patre missum eisdem alibi asserit, dicens: *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos.* In quibus verbis, quamvis missio intelligatur ejus incarnatio: Pater quippe Filium misit, qui hunc pro Redemptione generis humani incarnari constituit; tamen etiam juxta naturam divinitatis potest intelligi. Eo enim ipso à Patre Filius mitti dicitur, quo à Patre generatur; sic quoque sanctum Spiritum, qui cum sit Patri coæqualis & Filio, non tamen incarnatus est, eisdem se Filium mittere perhibet, cum venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre. Si enim mitti solummodo incarnari deberet intelligi, sanctus proculdubio Spiritus nullo modo mitti diceretur, qui nequaquam est incarnatus, sed ejus missio ipsa est processio, quæ de Patre procedit, & Filio. Sicut itaque Filius non incongrue

Quid significet missio Spiritus sancti. *Hom. 1. 26. in Evang.*

mitti dicitur, quia generatur: ita & Spiritus sanctus A dicitur mitti, quia procedit.

CAPUT XLIII.

Ioan. 16. a

Si non abiero, Paraclerus non veniet ad vos.

De amore spirituali. In expof. B. Job. 1. 8. c. 13. sub inir. Dial. lib. 2. c. 38.

Dominus noster, ut fidem discipulis auget, dixit: *Si non abiero, Paraclerus non veniet ad vos.* Cum enim constet, quia Paraclerus spiritus ex Patre procedat semper & à Filio, cur se Filius recessurum dicit, ut ille veniat, qui à Filio nunquam recedit? Sed quia discipuli in carne Dominum cernentes, corporeis hunc oculis semper videre sticbant, rectè eis dicitur: *Ni se ego abiero, Paraclerus non veniet*; ac si apertè diceret: Si ab intentionis vestrae oculis corpus non subtrahò, ad intellectum vos invisibilem per consolatorem Spiritum non perduco. Si corpus non subtrahò, qui sit amor spiritus non ostendo: & nisi me deseritis corporaliter cernere, nunquam discetis spiritualiter amare.

CAPUT XLIV.

Ioan. 16. d

Amen dico vobis, quia plorabit, & flebitis vos, mundus autem gaudebit, vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

De consolatione pauperum. In expof. B. Job. 1. 6. c. 10. sub inir. Ioan. 15.

Omnes qui Redemptoris nostri desiderii accensi prospera fugiunt, adversa patiuntur, cruciatus persequentium tolerant, seque ipsos per lamenta castigant: tantò sublimiorem in futuro lætitiã recipiunt, quantò nunc cunctis mundi gaudiis devotè moriuntur. Hinc est quòd eadem Veritas dicit: *Vos igitur nunc quidem tristitiam habetis: iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.* Omnes enim, qui nunc pro Dei amore dispiciuntur, & pro eo temporaliter affliguntur, verà lætitiã æternaliter in cælesti gloria consolabuntur.

CAPUT XLV.

Ioan. 16. e

Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modò non petistis quidquam in nomine meo.

De oratione, & exauditione. Homil. 27. Evang. post med.

Somne, quod petimus, in nomine Filij dat nobis Pater, quid est, quòd Paulus ter Dominum rogavit, & exaudiri non meruit, sed dictum est illi: *Sufficit tibi gratia mea: nam virtus in infirmitate perficitur?* Nunquid ille tam egregius prædicator in Filij nomine non petiit? Quare autem non accepit, quod petiit? Quomodo ergo verum est, quia quidquid petierimus in nomine Filij, dat nobis Pater, si auferri à se Angelum satanæ petiit Apostolus in nomine Filij, & tamen quod petiit non accepit? Sed quia nomen Filij Jesus est, Jesus autem Salvator, vel etiam Salutaris dicitur, ille ergo in nomine Salvatoris petiit, qui illud petiit, quod ad veram salutem pertinet. Nam si id, quod non expedit, petitur, non in nomine Jesu petitur Pater. Unde & eisdem Apostolis adhuc infirmantibus Dominus dicit: *Usque modò non petistis quidquam in nomine meo?* Ac si apertè diceretur: Non petistis in nomine Salvatoris, qui salutem æternam querere nescitis. Hinc est quòd & Paulus non exauditur: quia non ei proderat ad salutem, si à tentatione liberaretur. Cum ergo, fratres charissimi, convenitis ad Ecclesiam, pensate quæso petitiones vestras, videte si in nomine Jesu

petitis, id est, si gaudia salutis æternæ postulat. In domo enim Jesu, Jesum non queritis, si in æternitatis templo importunè pro temporalibus oratis. Et quidem cum hæc desunt, ab omnipotente Deo petenda sunt: sed meminisse continud debemus, quòd ex mandato ejusdem nostri Redemptoris accepimus: *Quærite primum regnum Dei, & iustitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis.* Et hæc itaque ab Jesu petere, non est errare, si tamen non nimie petantur.

CAPUT XLVI.

Palam de Patre annuntiabo vobis.

Ioan. 16. e

Infirmiati nostræ Dominus non aperta specie manifestatis suæ, sed prædicatorum suorum loquitur voce, & corda adhuc carnalia carnis lingua pulsar, ut tantò facilius insueta percipiant, quantò ea per sonitum consuetæ audiunt. At postquam per mortem in pulverem caro resolvatur, & per resurrectionem pulvis animabitur, tunc de Deo audire verba non quæremus: quia unum ipsum, quod implet omnia, jam per speciem Dei verbum videbimus, & ultra à doctoribus vitæ prædicationem accipere non requiremus: tunc quippe implebitur, quod per Hieremiam Dominus dicit: *Non docebit ultra vir proximum suum, & vir patrem suum, dicens: Cognosce Dominum: Omnes enim cognoscent me à minimo eorum usque ad maximum, dicit Dominus.* Cum ergo nobis post resurrectionem Dominus ostendetur per speciem, tunc semetipsum quomodo omnibus creaturis præsit, nobis insinuabit: ac tunc detersa nostræ mentis caligine, clara se visione manifestabit: & tunc implebitur quod in Evangelio dicit ipsa Veritas: *Venit hora cum jam non in proverbis loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis.* Filius enim de Patre palam annunciat, quia per hoc, quòd verbum est, ex natura nos divinitatis illustrat. Palam itaque de Patre annunciare se asserit, quia per patentem tunc majestatis suæ speciem, & quomodo ipse genitori non impar oriatur, & quomodo utrumque Spiritus utriusque coæternus procedat, ostendit. Apertè namque tunc videbimus quomodo is, qui oriundus est, ei, de quo oritur, subsequens non est, quomodo is, qui per processionem producitur, à proferentibus non præitur. Apertè tunc videbimus, quomodo & unum divisibiliter tria sint, & indivisibiliter tria unum.

CAPUT XLVII.

Iesus sciens quæ ventura erant super eum, & processit, & dixit: Quem queritis.

Quam incomprehensibilis sit, & inconsiderabilis illa magnitudo, qua in secunda Dominus ostensione venturus est, bene utrumque perpendimus, si primi adventus pondera sollicita consideratione pensamus. Certè ut nos à morte redimeret, mori Dominus venit, & defectum carnis nostræ in suo corpore, pœnalque toleravit, qui priusquam ad Crucis patibulum perveniret, teneri, conspuit illudi, alapis cædi se pertulit. Ecce ad quanta venire propter nos probra consensit, & tamen priusquam se teneri permitteret, persecutores suos requisivit, dicens: *Quem queritis?* Cui illico responderunt: *Iesum Nazarenum.* Quibus cum repente diceret: *Ego sum,* vocem solummodo mitissime responsionis edidit, & armatos persecutores suos protinus in terram stravit. Quid ergo facturus est, cum judicaturus venerit, qui in una voce hostes suos pertulit, etiam cum judicandus venit: quod est illud iudicium, quod immortalis exeret, qui in una voce ferri moriturus non potuit? Quis ejus iram toleret, cujus

cujus & ipsa non potuit mansuetudo tolerari: Nemo quippe celsitudinis ejus terrorem ferre poterit, cum adventus secundi potentia per ignem judicium exercens, in lux potestatis majestate canduerit.

CAPUT XLVIII.

Joan. 18. c. Adducunt ergo Iesum de Caipha in pratorium ad Pilatum.

Contra antiquum hostem Prophetae vocibus de sancta Ecclesia in antiquo statu restauranda promittitur, & mala bestia non ascendet per eam. Antiquus quippe hostis nomine bestiae accipitur, qui deceptionem primi hominis saevus impetuit, & integritatem vitae illius male suadendo laniavit. Haec bestia omnium reproborum corda possidet, ea per occultam malitiam quasi proprium antrum tenet, & ad omne, quod nocere bonis appetit, in eorum se obscuris mentibus abscondit. An Judaeorum persequentium corda antrum hujus bestiae non fuerunt, in quorum diu consiliis latuit, sed repente vocibus erupit clamantium: *Crucifige, crucifige?* & ad lacerationem mentis peringere tentando non potuit, in Redemptore nostro ad mortem carnis anhelavit. Haec nimirum bestia, & electorum corda tenuit, sed hanc ab illis moriens agnus exculsit. Unde & in Evangelio dicit: *Nunc princeps hujus mundi ejicietur foras.* Intrare quippe in mentes honorata potest, sed in eis morari non potest: quia cor justii hujus bestiae antrum non est. Huic nimirum bestiae impulsu subitae formidinis victus, janua cordis negando Petrus aperuit: sed citius cognoscendo restitit, stendo clausit. Judaeorum autem persequentium corda non solum intrando hac bestia tenuit, sed etiam tenendo, & immorando possedit: quia & prius in eis cogitationes usque ad iniqua desideria, & post iniqua desideria usque ad nequissima opera perduxit. Quantum namque in eorum mentibus demorata sit, discimus, cum illorum consilia attestacione narrationis Evangelicae audimus. In illa namque describitur, cum Redemptorem nostrum vivificare mortuos cernerent, in ejus morte crudelitatis anxietate insanirent: quot explere contra illum prava desideria ardentem vellent, sed populum timerent: quot occasiones occidendi quaererent, & invenire non possent: quot ad votum suae nequitiae manibus alienigenarum usi sunt: quoniam eum, quem legaliter interimere ipsi non poterant, feriendum Gentibus tradiderunt: ut ex sola potestate praefes Romanus ageret, quod ipsis ex sola malitia anhelarent, ut agi debuisset: invidiae quippe malitia pleni fuerant, qui visis miraculis invidentes, dicebant: *Ecce mundus totus post eum vadit.* Conspiciebant signa, cernebant per ministros ejus miracula, totum jam mundum fidei praevidebant securum praedicamenta: a Judaeis igitur invidentibus surrexit malitia persequens, & a Gentilibus potestas premens. Neque enim miracula fieri legis praeccepta veterant, & tamen Judaei pro eisdem miraculis interimere generis humani Redemptorem quaerebant. Unde hoc, quod ceperant, explere non valentes, ad Pilati pratorium concurrerant, ut ipse hunc perimeret, quem injuste perimere lex nulla cohiberet. Quod autem ex invidia Judaea petiit, hoc Gentilis Judex ex auctoritate Romana perpetravit.

CAPUT XLIX.

Joan. 18. Ingressus pratorium Pilatus, dicit ad Iesum: Unde es tu? Iesus autem responsum non dedit ei, etc.

IN hac vita qui nulla prospera appetit, nulla adversa proculdubio pertimescit; & nequaquam terret. S. Greg. Tom. III.

Aret, illum exterius numerus hominum, quem non de-
vassat interius turba vitiatorum. Unde Redemptor no-
ster ad multitudinem nimiam non expavit, qui perse-
cutores suos cum gladiis, & fustibus venientes, una
tantum responcione percussit, dicens: *Ego sum.* Ipsum
etiam contemptus, & despectio propinquo-
rum non terruit, qui nos ab aeternis suppliciis liberans, in fa-
cie palmas aequanimiter accepit. Ipse tacuit, & qui
esset non ostendit, qui sub ipsa jam hora passionis
cum humanitatis infirma pateretur, divinitatis po-
tentiam exercere noluit. Mediator quippe Dei & ho-
minum, qui esset, apparuisset, si cum teneretur, ut
homo, majestatis suae potentiam voluisset ostendere,
& per divinitatis magnitudinem susceptae carnis in-
firma transire: ut enim apertius homo mori posset,
B Deus mansit occultus: *Qui se cognovissent, nunquam
Dominum gloria crucifixissent.* Requisite corpus pas-
sioni obtulit, quod pro electis assumpserat, & resi-
stentibus noluit demonstrare, quod erat. Infirmita-
tem persecutoribus suis prodidit, potentiam vero
suae majestatis, & divinitatis occultavit.

CAPUT L.

Non haberes in me potestatem, nisi tibi data loan. 18. esset de super.

Satanæ membra sunt omnes, qui ei perversè vi-
vendo junguntur. Membrum quippe ejus Pilatus
extitit, qui usque ad mortis extrema veniente, in re-
demptionem nostram Dominum non cognovit.
Corpus ejus sacerdotum Principes exiterunt, qui
Redemptorem mundi a mundo repellere, usque ad
Crucem persequendo conati sunt. Membra illius ex-
titerunt qui juxta prophetiae vocem dicunt: *Mitra-
mus lignum in panem ejus, & eradimus eum de terra
viventium.* Lignum quippe in panem ejus mittere,
est configendo ejus corpori stipitem crucis adhibere,
& vitam illius de terra viventium eradicare se posse
estimant, quem dum mortalem conspiciunt, finiri
morte suspicantur. Cum ergo se pro nostra redem-
ptione Dominus membrorum Satanæ manibus tra-
didit, quid aliud quam ejusdem Satanæ manum in
se saevire permisit, ut unde ipse exterius occumberet,
inde nos exterius interiusque liberaret? **P**ote-
statem itaque corporis Satanæ usque ad sputa, cola-
phos, flagella, crucem, lanceamque toleravit. Unde
& Pilato ejus videlicet corpori, ad passionem ve-
niens, dicit: *Non haberes in me potestatem, nisi tibi
data esset de super.* Sed tamen hanc potestatem, quam
contra se extrinsecus dederat, suis servire lucris
intrinsecus compellebat. Pilatus enim vel Satanæ,
qui ejusdem Pilati caput extiterat, sub potestate il-
lius, super quam potestatem acceperat tenebatur:
& superior ipse disposuerat hoc, quod inferius acce-
dens a persecutore tolerabat; ut cum ex mala mente
infidelium surgeret, utilitati tamen electorum om-
nium ipsa quoque crudelitas deserviret. Pie igitur
disponerat intus, quod semetipsum pati nequiter
pertinebat foris. Hinc est enim quod de illo in
caena dicitur: *Sciens Iesus, quia omnia dedit ei
Pater in manus, & quia a Deo exivit, & ad Deum
vadit, surgit a caena, & ponit vestimenta sua.* Ecce
in manus persequentium iturus, sciebat quod in
manu sua ipsos etiam persecutores acceperat. Qui
enim omnia accepisse se noverat, constat quia ipsos,
a quibus tenebatur, tenebat, ut in se ipse ad usum
pietatis intorqueret, quidquid eorum circa se malitia
permissa saeviret.

CAPUT LI.

Ioan. 19. d. Susceperunt autem Iesum à Pilato sibi traditum, & educentes in eum, qui dicitur Calvaria locum ubi eum crucifixerunt.

De perfidia Iudeorum. In expos. B. Job. l. 1. c. 11.

Antiquus ille Iudeorum populus, qui fidelis esse Deo videbatur, reprobatus corde, repulsus est, ut sua perfidia deceptus, contra ipsum post insurgeret, quem ante predicavit. Summi quippe sacerdotes & seniores populi suo consilio ei conabantur obfistere, quem prius predicabant venturum esse. Cumque nomen eius persequendo molirentur extinguere, decepti sua malitia per inivium frustra conabantur incedere: quia eorum crudelitati via non poterat patere contra Auctorem omnium. Terrebantur quidem, cum Auctoris omnium tot miracula cernerent, virtutes viderent, sed credere renuentes, adhuc signa requirebant, cum dicerent: Quod ergo tu facis signum, videamus, & credamus tibi, quid operaris? Aliquando etiam ostendebantur credere, cum dicerent: Nisi hic esset à Deo, non poterat facere quidquam. Aliquando vero hunc à Deo esse denegabant, cum despicientes dicerent: Nonne hic est fabri filius: nonne mater eius dicitur Maria, & fratres eius Iacobus, & Ioseph, & Simon, & Iudas: & sorores eius nonne omnes apud nos sunt? Videbant quippe suscitare eum mortuos, & tamen esse mortalem: quis non crederet Deum, quem conspiciabant suscitare mortuum? Sed rursus, cum hunc mortalem conspicerent, despiciabant credere hunc esse Deum immortalem. Per hoc ergo quoddam omnipotens Deus talem se eorum oculis exhibuit, qui posset & divina ostendere, & humana pati, errare eos quasi ebrios fecit. Omnis quippe qui errat, nunc illuc ducitur, ut eorum superbia, quae incarnationis eius mysterium despiciere maluit, quam sequi, & extolleret contra eius humanitatem, & divinitatis eius potentiam miraretur intus lucentem. Tandem igitur ministri, manusque diaboli facti sunt, quia in Redemptoris nostri morte grassati sunt. Antiquus quippe hostis Redemptoris mentem corrumpere per se tentando non valuit, sed eius carnem per suos satellites ad triduum permixtus extinxit: & dispensationi supernae pictatis, nesciens ex hac ipsa permissione servivit. Tribus etenim Redemptorem nostrum tentationibus pulsans, cor Dei temerare non valuit: sed cum Iudae mentem ad carnis eius mortem excitavit, cumque ei cohortem atque à Pontificibus & Pharisaïs ministros tradidit, nimirum ipse diabolus ad carnem eius manus extendit. Satellites enim eius & ministri, Sacerdotes & Principes, Pilatus atque milites illafores fuerunt, quorum vultum & corda operuit, & excæcavit: & ne suum Auctorem cognoscerent, malitiae nubilo velavit. Vultus quippe ministrorum eius operitus extitit: quia mens persequentium eum, quem carne tenere potuit, Deum nec per miracula agnovit. Unde per Paulum dicitur: Usque in hodiernum diem, cum legitur Moyses, velamen est positum super cor eorum. Qui rursus ait: Si enim cognovissent, nunquam Dominum gloria crucifixissent.

Ioan. 2.

Marc. 6.

In expos. B. Job. l. 9. c. 17. post med.

2. Cor. 2.

1. Cor. 2.

CAPUT LII.

Ioan. 19. f. Et inclinato capite Iesus emisit spiritum.

Sicut vera mors est, qua anima separatur à Deo, & sita umbra mortis est, qua caro separatur ab anima. Mediator autem Dei, & hominum solum pro nobis mortem carnis suscepit, & veram mortem delinquentium per umbram suae mortis delevit. Ad nos quippe venit, qui in morte spiritus, carnisque

De vera morte, & umbra mortis. In expos. B. Job. l. 2. c. 17. ante med.

S. GREX RUM TOMA

tenebamur: unam ad nos suam mortem detulit, & duas nostras quas reperit, solvit. Si enim ipse utramque susciperet, nos à nulla liberaret: sed unam misericorditer accepit, & utramque iuste damnavit. Simplam suam duplæ nostræ contulit, & duplam nostram moriens subegit. Unde & non immerito uno die in sepulcro, & duabus noctibus jacuit: quia videlicet lucem suae simplæ mortis tenebris duplæ nostræ mortis adjunxit. Qui ergo solum pro nobis mortem carnis accepit, umbram mortis pertulit, & à Dei oculis culpam, quam fecimus, abscondit. Ut igitur nos à morte carnis & spiritus debitores eriperet, mortem carnis Dominus non debens solvit.

CAPUT LIII.

Oportebat Christum resurgere à mortuis. Ioan. 20.

Universum hoc tempus septem diebus evoluitur, æterna verò dies octava est, quæ expleta septem dierum vicissitudine sequitur. Per octonarium quippe numerum resurrectionis & gaudii futuræ beatitudinis significatur. Hujus octonarii numeri causa est: quod post sabbatū voluit Dominus à morte resurgere. Dies quippe Dominicus, qui tertius est à morte Dominica, à conditione dierum numeratur octavus, quia septimum sequitur. Unde & ipsa vera Redemptoris nostri passio, & vera resurrectio figuravit aliquid de suo corpore in diebus passionis suæ: sexta enim feria passus est, sabbato quievit in sepulchro, Dominico autem die resurrexit à morte. Præsens enim vita nobis adhuc sexta est feria; quia in doloribus ducitur, & in angustiis cruciatur, sed sabbato quasi in sepulchro quiescimus; quia requiem animæ post corpus invenimus: Dominico verò die, videlicet à passione tertio, à conditione, ut diximus, octavo, jam corpore à morte resurgemus, & in gloria animæ etiam cum carne gaudebimus. Quod ergo mirè Salvator noster in se fecit, hoc veraciter in nobis signavit: ut nos & dolor in sexta, & requies in septima, & gloria excipiat in octava.

De resurrectione Domini. Homil. 16. in Ez. eccl. non præcedit à princ.

CAPUT LIV.

Tulerunt Dominum meum, & nescio ubi posuerunt eum. Ioan. 20. e.

Aliquando Scriptura sacra totum pro parte con- Quod Scriptura sacra totum pro parte ponat. In expos. B. Job. l. 3. c. 10. non præcedit à princ. & Homil. 31. in Ez. ang. ante med.

CAPUT LV.

Cum esset serò die illo una sabbatorum, & fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Iudeorum, venit Iesus, & stetit in medio eorum. Ioan. 20. e.

Post Domini passionem Apostoli pro mentis tenacitate, & formidinis infirmitate, clausis foribus residebant. Cum enim nequaquam contra mæbra diaboli in voce libera predicationis exurgerent: & necdum post passionem Domini, sancti Spiritus infusione solidati, Redemptorem suum auctoritate firma prædicarent, adhuc contra adversarios suos, quasi in antris insidiabantur. Clausis quippe foribus, quasi in quibusdam abditis specubus suis catuli rapturi mundum cubabant, ut animarum præ-

De Apostolis. In expos. B. Job. l. 20. c. 11. non præcedit à princ.

dam postmodum præsumentes diriperent, de quibus tunc certum est, quòd mundi impetum etiam sibi metipsis latendo formidarent. Illis foribus clausis, isti catuli mortem nostræ mortis insidiati quæserunt, ut culpam nostram interficerent, omnemque in nobis peccati vitam necarent. Horum primo illi esurienti catulo, sed jam valenti, ostensa per linteum Gentilitate, quasi monstrata præda dicitur: *Maða*. & *manduca*: his catulis velut adhuc infirmis, ut in antris cubare debeant, jubetur, cum eis voce Dominica dicitur: *Sedere hic in civitate, quoad usque induamini virtute ex alto*. Apostoli enim rectè catuli sanctæ Ecclesiæ vocari possunt, qui in Ecclesia editi adversantem mundum ore & prædicatione sua rapuerunt.

Mat. 10.

Luc. 24.

CAPUT LVI.

Joan. 20. f. Accipite Spiritum sanctum. Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt.

De gratia Spiritus S. **Q**uæ terræ actione terrificat, & postmodum spe celestium consolatur: ut tantò post confitendo de præmiis gaudeant, quantò priùs sola supplicia conspiciendo metuebant. Cùm igitur sancti Apostoli nequaquam contra membradiaboli in vocem liberæ prædicationis assurgere, & necdum post passionem Domini, sancti Spiritus infusione solidati, Redemptorem suum auctoritate firma prædicare, & pro mentis teneritudine & formidinis infirmitate una sabbatorum clausis foribus propter metum Judæorum, residentes metuerent exire: veniens Dominus & stans in medio eorum insufflavit, & dixit eis: *Accipite Spiritum sanctum. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt*. Ecce conversorum terror vertitur in potestatem: quia cùm mala sua pœnitendo puniunt, usque ad exercendum iudicium ascendunt: ut hoc in Deo posse accipiant, quod priùs ipsi de Deo metuebant. Iudices quippe fiunt, qui supernum iudicium perfectè timuerunt: & aliena peccata dimittere jam incipiunt, qui priùs ne sua retinerentur, formidaverunt. Libet autem intruci, fratres charissimi, discipuli Domini ad tanta onera humilitatis vocati, ad quantum culmen gloriæ sint perducti. Ecce non solum de semetipsis securi fiunt, sed etiam obligationis alienæ potestatem relaxationis accipiunt: principatum superni iudicis sortiuntur, ut vice Dei quibusdam peccata retineant, quibusdam relaxent. Sic sic eos à Deo decebat erigi, qui tantùm pro Deo consenserant humiliari. Ecce qui districtum Dei iudicium metuunt, animarum iudices fiunt; ut alios damnent vel liberent, qui semetipsos damnari metuebant.

Hom. 26. in Ev. procul à princ.

CAPUT LVII.

Venite, & prandete.

De æterna refectioe celestis paritæ. **R**esurgens Dominus, apparens ultimo jam convivio cum septem discipulis comedisse describitur, quia hi, qui in illo nunc perfecti sunt, æterna per illum refectioe satiantur. Petrus quippe & Thomas, Nathanael, filij Zebedæi & alij ex discipulis ejus duo cum eo fuisse memorantur. Cur autem cum septem discipulis ultimum convivium celebrat, nisi quod eos tantummodo qui septiformi gratia sancti Spiritus pleni sunt, futuros secum in æterna refectioe denunciavit? Septem quoque diebus omne hoc tempus evolvitur, & sæpe septenario numero perfectio designatur. Illi ergo ultimo convivio de præsentia veritatis epulantur, qui nunc perfectionis S. Greg. Tom. III.

Joan. 21. c.

Hom. 24. in Evang. post med.

Attudio terrena transcendunt, quos amor hujus mundi non ligat, quibus etsi utcumque per tentamenta obstrepit, cæpta tamen eorum desideria non retundit. De hoc extremo convivio alibi per Joannem dicitur: *Beati, qui ad cœnam nuptiarum agni vocati sunt*. Idcirco enim non ad prandium, sed ad cœnam vocatos narrat, quia nimirum in fine diei convivium cœna est. Qui ergo finito præsentis vitæ tempore ad refectioem supernæ contemplationis veniunt, non ad agni prandium, sed ad cœnam vocantur. Quæ videlicet cœna hoc ultimo convivio exprimitur, cui septem discipuli adesse memorantur: quia illos, ut diximus, tunc interna refectio reparat, qui pleni nunc septiformi gratia in amore spiritus anhelant. Hanc refectioem bonus pastor ovibus suis vocem suam audientibus, & se sequentibus promittit, dicens: *Per me si quis introierit, salvabitur, & ingreditur, & egredietur & pascua inveniet*. Ingreditur quippe ad fidem, egredietur verò à fide ad speciem, à credulitate ad contemplationem: pascua autem inveniet in æterna refectioe. Oves ergo ejus pascua invenient: quia quisquis illum corde simplici sequitur, æternæ viriditatis pabulo nutritur. Quæ sunt autem istarum ovium pascua, nisi interna sempiternæ vitæ paradisi gaudia? Pascua namque electorum sunt vultus præfens Dei, qui dum sine defectu conspiciuntur, sine fine mens cibo satiatur. In istis pascuis de æternitatis satietate lætati sunt, quique jam laqueos voluptuosæ temporalitatis evaserunt. Ibi hymnidici Angelorum chori: ibi societas supernorum civium: ibi dulcis solemnitas à peregrinationis hujus tristi labore redeuntium: ibi providi Prophetarum chori: ibi iudex Apostolorum numerus: ibi innumerabilem Martyrum victor exercitus, tantò illic lætior, quantò hic durius afflictus: ibi Confessorum constantia præmij sui perceptione consolata: ibi fideles viri, quos à virilitatis suæ robore voluptas sæculi non potuit emollire: ibi sanctæ mulieres, quæ cum sæculo & se-xum vicerunt: ibi pueri, qui hic annos suos moribus transcenderunt: ibi senes, quos hic & ætas debiles reddidit, & virtus operis non reliquit. Quæramus ergo, fratres, hæc pascua, in quibus cum tantorum civium solemnitate gaudeamus, ipsa nos lætantium festivitas invitet. Ecce in celestibus electorum civium lætitia agitur, de se vicissim omnes in suo conventu gratulatur, & tamen nos ab amore

Apoc. 19.

Hom. 24. in Evang. post med. Joan. 10.

Cæternitatis tepidi, nullo desiderio ardemus, interesse tantæ solemnitati non quarimus, privamur gaudiis, & læti sumus. Accendamus igitur animum, fratres; recalefcant fides in id, quod credit; inardescant ad superna desideria nostra, & sic amare, jam ire est. Ab internæ solemnitatis gaudio nulla nos adversitas revocet, nulla nos prosperitas blandiens seducat. Toto ergo desiderio ad supernam patriam animus anhelat: nihil in hoc mundo appetat, quod constat, quia citius relinquat, ut si celestis pastoris veraciter oves sumus, quoniam in vite delectatione non figimur, æternis pascuis in perventione satiemur. Hæc ergo, fratres, nobiscum agamus, septiformis sancti Spiritus gratia repleti desideremus: qui nos in futurum sequi possit, ex præsentem perpendamus. Pensamus, si sancto Spiritu pleni sumus, & sic noscimus, si ad æternæ pascua refectiois, si ad illud ultimum convivium pervenire valeamus. Quisquis enim ille est, quem nunc Spiritus iste non reparat, profectò ab illa æterni convivij refectioe jejuna: meminisse debemus quid de eodem Spiritu dicat Paulus Apostolus: *Si quis Spiritum Christi non habet, hic non est ejus*. Quasi quidam titulus divinæ possessionis est iste Spiritus amoris. Nunquidnam Spiritum Christi habet is, cujus mentem odia dissipant, elatio inflat, ira usque ad divisionem mentis exasperat, avaritia cruciat, luxuria enervat? Pensare debemus quis sit Christi Spiritus: profectò ille, qui facit amicos & inimicos diligit, ter-

Hom. 24. in Evang. non procul à fin.

Rom. 8.

rena despici, pro caelestibus aestuari, carnem propter A
vitia conterere, mentem à concupiscentiis frenari. Si
ergo volumus cognoscere possessiones Dei, perso-
nam perpendamus possessoris nostri. Ecce enim
quod diximus, voce veridica Paulus clamat: *Si quis*
Spiritum Christi non habet, hic non est ejus. Ac si a-
pertere dicat: *Qui nunc Deo inhabitante non regitur,*
de divina claritatis specie postmodum non lætatur.
Sed nos tamen, qui ad hæc, quæ dicta sunt, infir-
mamur, necdum culmen perfectionis attingimus,
in via Dei quotidie sancti desiderij gressus ponamus.
Consolatur nos Veritas, quæ per Psalmistam dicit:

Ibidem.

Psal. 138.

Imperfectum meum viderunt oculi tui. Non omnino
erit nobis noxia imperfectio nostra, si in Dei itinere
constituti, & ad transacta non respicimus, & ad ea,
quæ restant, transire festinamus. Nam quem imper-
fectorum desideria indignanter inflammant, hunc
quandoque ad perfectionem Dominus noster Jesus
Christus roborat: qui pro peccatoribus carnem sine
peccato assumens, de caelis ad terras descendit: &
pro humano genere, quod pro culpa primi parentis
morti perpetuæ fuerat obnoxium, qui morti nihil
debebat, occubuit. Hinc est quoddam nos quotidie ad
vitam post culpas revertimur, quoniam ad pœnam
nostram Conditor sine culpa descendit. Ecce jam
antiquus hostis ea, quæ de humano genere spolia
ceperat, amittit: & quos jure tenebat, mortales per-
didit: quoniam eum, in quo jus non habuit, morte
appetere immortalem præsumpsit. Quotidie pecca-
tores ad vitam revertuntur, & post perpetratas cul-
pas ad innocentiam per pœnitentiæ remedium con-
vertuntur. Adest testis divina misericordiæ Maria
Magdalene, de qua Phariseus dum pietatis fontem
vellet obstruere, dicebat: *Hic, si esset Propheta, scri-
ret utique, quæ & qualis est mulier, quæ tangit eum,*
quia peccatrix est. Sed lavit lacrymis maculas cordis
& corporis, & Redemptoris sui vestigia terxit, quæ
itineria sua prava dereliquit. Sedebat ad pedes Jesu,
verbumque de ore illius audiebat, viventi adhæserat,
mortuum quærebat, viventem reperit, quem
mortuum quæsit. Tantumque apud eum locum
gratiæ invenit, ut illum viventem ipsis quoque Apo-
stolis, ejus videlicet nunciis, ipsa nunciaret. Quid
itaque, fratres, quid in hac re debemus aspicere, nisi
immensam misericordiam Conditoris nostri? Qui
nobis, velut in signo, exemplum pœnitentiæ posuit
eos, quos per pœnitentiam vivere post lapsum fecit.

*Ibid. multis
interiectis.*

Luc. 7.

Matth. 25.

Perpendo etenim Petrum, confidero Latronem, as-
picio Zachæum, intueor Mariam, & nihil in his
aliud video, nisi ante oculos nostros posita spei &
pœnitentiæ exempla. Fortasse enim in fide lapsus est
aliquis, aspiciat Petrum, qui amare flevit, quod ti-
mide negaverat. Alius contra proximum suum in
malitia crudelitatis exarsit, aspiciat Latronem, qui
& ipso mortis articulo ad vitæ præmia pœnitendo
pervenit. Alius avaritiæ æstibus anhelans, aliena
diripuit, aspiciat Zachæum, qui, si quid alicui abstu-
lit, quadruplum reddidit. Alius libidinis igne succen-
sus, carnis munditiâ perdidit, aspiciat Mariam quæ in
se amore carnalis igne divini amoris excoxit. Ecce
omnipotens Deus ubique nostris oculis, quos imi-
tari debeamus objicit, ubique exempla suæ miseri-
cordiæ opponit. Mala ergo jam displicent vel ex-
perta. Libenter obliviscitur Deus, quoddam nocentes
fuimus: paratus est nostram pœnitentiam deputare
nobis ad innocentiam. Inquinati igitur post aquas
salutis, renascamur ex lacrymis. Itaque juxta primi
Pastoris vocem: *Sicut geniti infantes, lac concupi-
cite,* redite parvuli filij ad sinum nostræ matris eter-
næ sapientiæ, fugite larga ubera pietatis Dei. Et si
transacta plangitis, imminetia vitæ. Redemptor
enim noster momentaneos fletus nostros eterno con-
solabitur gaudio.

1. Pet. 2.

S.
GREX
RUM
TOM

CAPUT LVIII.

Simon Ioannis, amas me?

Ioan. 21. d.

Sunt nonnulli, qui eximia virtutum dona perci-
piunt, & pro exercitatione ceterorum magnis mu-
neribus exaltantur, qui studio castitatis mundi, ab-
stinentiæ robore validi, doctrinæ dapibus referti, pa-
tientia longanimitate humiles, auctoritate fortitu-
dinis erecti, pietatis gratia benigni, justitiæ severi-
tate distincti sunt. Qui nimirum culmen regiminis si
vocati suscipere renuunt, ipsa sibi plerumque dona
adimunt: quæ non pro se tantummodo, sed etiam
pro aliis acceperunt. Cum sua, & non aliorum lu-
cra cogitant, ipsi se, quæ parata appetunt habere,
bonis privant. Hinc namque Veritas ad discipulos
dicit: *Non potest civitas abscondi super montem po-
sita: neque accendunt lucernam, & ponunt eam sub
modio, sed super candellabrum, ut luceat omnibus,
qui in domo sunt.* Hinc Petro ait: *Simon Ioannis,*
amas me? Qui cum se eum amare protinus respon-
disset, audivit: *Si diligis me, pascere oves meas.* Si ergo
dilectionis est testimonium cura passionis, quisquis
virtutibus pollens, gregem Dei renuit pascere, pas-
torem summum convincitur non amare. Beato ergo
Petro primo pastori, Dominus noster bonus pastor,
ante passionem suam dans claves regni caelestis, ait:
*Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum &
in caelis; & quodcumque solveris, super terram, erit
solutum & in caelis.* Post resurrectionem verò suam,
eandem ligandi & solvendi potestatem communiter
discipulis cum beato Petro commisit, dicens: *Quo-
rum remiseritis peccata, remittantur eis: & quorum
retinueritis, retenta sunt.* Horum profectò nunc in
Ecclesia Episcopi, & ceteri pastores locum tenent:
solvendi, & ligandi suscipiunt auctoritatem, qui gra-
dum regiminis fortiuntur. Grandis honor, sed grave
pondus istius est honoris. Durum quippe est, ut qui
nescit tenere moderamina vitæ suæ, iudex vitæ fiat
alienæ. Et plerumque contingit, ut hic iudicij locum
teneat, cui ad locum vita minimè concordat: ac saepe
agitur, ut vel damnet immeritos, vel alios ipse liga-
tus solvat: saepe ergo quoslibet odio vel gratia mo-
vetur, & in illis solvendi ac ligandi subditis suæ vo-
luntatis motus, non autem causarum merita sequi-
tur: unde fit, ut ipsa ligandi & solvendi potestate se
privet, qui hanc pro sua voluntate, & non pro subje-
ctorum moribus exercet. Sub magno igitur mode-
ramine pastores Ecclesiæ vel solvere student, vel li-
gare: sed utrum justè an injustè obliget pastor, pasto-
ris tamen sententia gregi timenda est; ne is, qui sub-
est, & cum injustè forsitan ligatur, ipsam obligatio-
nis suæ sententiam ex alia culpa mereatur. Pastor er-
go, vel absolvere indiscretè timeat, vel ligare. Is au-
tem, qui sub manu pastoris est, ligari timeat vel in-
justè, nec pastoris sui iudicium temerè reprehendat;
ne etsi injustè ligatus est, ex ipsa temerariæ reprehen-
sionis superbia, culpa, quæ non erat, fiat.

De culmine
regiminis.
Cura Pas-
toris.
p. 1. c. 5. in
princ.

Matth. 5.

Ioan. 21.

Matth. 16.

Ioan. 20.

*Hom. 25. in
Evang. Ioh.
& ante
med.*

CAPUT LIX.

*Cum senueris, extends manus tuas, & alius
te cinget.*

Ioan. 21. d.

Fortis quisque prædicator cum certamen passio-
nis sibi propinquare considerat, de exercitio vir-
tutis exultat; nec terretur pugnae periculo, quia vi-
ctoriæ lætatur triumpho. Sed si prædicator fortis
gloriam passionis appetit, si discrimen mortis subire
pro Domino lætus quærit, quid est quod ipsi fortissi-
mo prædicatori, qui ex robusto corde virtutem tra-
xit in nomine, Petro Veritas dicit: *Cum senueris, ex-
tends manus tuas, & alius te cinget, & ducet quo non
vis?* Quomodo de passione gaudet, qui cinctus ab

De metu
mortis, &
gaudio re-
surrectio-
nis.
In expos. 8.
Iob. 1. 31. c. 16
sub init.

alio ire quò ducitur, non vult? Sed si pensamus qualiter animus appropinquante passione & mortis metu quatitur, & tamen de venturo regni premio lætatur, intelligimus, quo modo gloriosi certaminis subire periculum volens nolit: quia & in morte considerat, quod tolerans paveat: & in fructu mortis aspicit, quod appetens quærat. Neque enim si plenissime Petrus nollet, pro Christo pati potuisset; sed

Hom. 3. in
Evang.
circ. med.

In exp. B.
1. h. l. 31. c. 16
sub int.
Philip. 2.
2. Cor. 5.

martyrium, quod per infirmitatem carnis noluit, per virtutem spiritus amavit. Qui dum per carnem ad pœnas trepidat, per spiritum ad gloriam exultat: actumque est, ut cruciatum martyrij nolendo voluisset, sicut nos quoque cum gaudium quærimus salutis, amarum poculum sumimus purgationis. Amartudine quidem in poculo displicet, sed restituenda per amartudinem salus placet. Videamus Paulum quomodo amet quod refugit, quomodo refugiat quod amat, ait enim: *Desiderium habens dissolvi, & cum Christo esse: & mihi vivere Christus est, & mori lucrum.* Et tamen dicit: *Qui sumus in hoc habitaculo, ingemiscimus gravati, eo quòd nolumus exspoliari, sed supervestiri, ut absorbeatur, quod mortale est à vita.* Ecce & mori desiderat, & tamen exspoliari carne formidat. Cur huc? Quia est victoria in perpetuum lætificat, ipsa nihilominus ad præsens pœna perturbat. Et quamvis vincat amor subsequens muneris, tangit tamen non sine mœrore animum pulsus doloris. Sicut enim vir fortis cum vicino jam belli certamine armis accingitur, palpiat, & festinat: & tremat, & sævit, quasi pavere per pallorem cernitur, sed per iram vehementer urgetur: ita vir sanctus cum propinquare passioni se conspicit, & naturæ suæ infirmitate concutitur, & spei suæ soliditate roboratur, & de vicina morte trepidat, & tamen quòd moriendo veriùs vivat, exultat. Ad regnum quippe non potest, nisi interposita morte transire, & idcirco confitendo quasi ambigit, & quasi ambigendo confidit, & gaudens metuit, & metuens gaudet: quia scit quòd ad bravium quietis non perveniat, nisi hoc quod interjacet, cum labore transcendat. Sic nos cum morbos à corpore repellere cupimus, tristes quidem, ut supra diximus, amarum purgationis poculum sumimus, certi verò de subsequenti salute gaudemus. Quia enim pervenire corpus aliter ad salutem non valet, in potu libet etiam quod tædet. Cumque amartudini inesse vitam animus conspicit, mœrore turbatus hilarescit. Bene ergo Dominus beato Petro prædicatori suo fortissimo post resurrectionem suam de futura ejus passione prædixit: *Cum sederis, extends manus tuas, & alius te cinget, & ducet, quò non vis: quoniam et si ut homo ad vim persecutionis & mortis trepidavit, per spei tamen certitudinem ad præmium remunerationis exultat: quoniam erat vis interior amoris, quæ dolorem vinceret carnis. Nos igitur, fratres charissimi, Redemptorem nostrum pro nobis passum, & mortuum verè resurrexisse scientes, & nos quoque in futuro resurrecturos, & ei de nostris actibus rationem reddituros certissime credentes, beatum Petrum imitantes, in quantum possumus, adversitates, & hujus mundi persecutiones pro vitæ perennis gloria patienter, & gaudenter sustineamus. Despiciamus cuncta præsentia, nulla etenim sunt in hoc mundo, quæ transire possunt. Turpe sit diligere quod constat citius perire. Non nos terrenarum rerum amor superet, non superbia inflat, non ira dilaniet, non luxuria polluat, non invidia consumat. Amore nostro, fratres charissimi, Redemptor noster occubuit, & nos amore ejus discamus vincere nosmetipsos. Quod si perfectè agimus, non solum imminentes pœnas evadimus, verum etiam cum beato Petro & ceteris martyribus communi gloria remuneramur. Nam quamvis occasio desit persecutionis, habet tamen pax nostra martyrium suum: quia est carnalis colla ferro non subdimus, spiritali tamen gladio carnalia*

Joan. 21.

Hom. 3. in
Evang.
sub fin.

desideria in mente trucidamus. Vitam igitur vestram, fratres, moreque componite: is, qui mitis resurrexit ex morte, quam districtus in judicio veniet, prævidete. Certè in die tremendi examinis sui cum Angelis, cum Archangelis, cum Thronis & Dominationibus, cum Principatibus & Potestatibus apparebit, cælis ac terris ardentibus, cunctis videlicet elementis in sui obsequij terrore commotis. Hunc ergo tanti pavoris judicem ante oculos ponite, hunc venturum timete, ut hunc, cum venerit, non timidi, sed securi videatis. Timendus est enim ne timeatur; terror ejus nos ad usum bonæ operationis exerceat, metus illius vitam nostram à pravitate compescat. Mihi, fratres, credite: quia tantò tunc erimus securi de ejus sententia, tantò nunc esse satagimus suspecti de culpa. Si autem tantà curâ pertimescitur B
judicium cujuslibet potentis, qui futurus est post hominem vermis, post vermem abjectissimus pulvis, qua intentione cogitandum est, qua formidine providendum tantæ judicium majestatis? Hoc ergo, fratres charissimi, tota intentione pertimescite, hoc apud vos sollicita mente cogitate. Ecce solemnitas Dominicæ resurrectionis annuè agimus, sed ita vivendum est nobis, ut ad æterna pervenire festa mereamur. Transcunt enim cuncta, quæ temporaliter celebrantur, festiva. Curate, qui his solemnitatibus interestis, ne ab æterna solemnitate separemini. Quid prodest interesse festis hominum, si contingat deesse festis Angelorum? Umbra futuræ solemnitatis, est solemnitas præsens & temporalis. Idcirco hanc annuè agimus, ut ad illam, quæ non est annua, sed continua, perducamur. Cum hæc statuto tempore geritur, ad illius desiderium memoria nostra reficitur. Frequentatione ergo gaudij temporalis ad æterna gaudia mens incalescat & ferveat; ut ex veritate lætitiæ persuatur in patria, quod de umbra gaudij meditatur in via, præstante Domino & Redemptore nostro Jesu Christo: *Qui resurgens ex mortuis, jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur, qui cum Deo Patre, & Spiritu sancto in Trinitate perfecta vivit, & regnat Deus per infinita sæculorum sæcula. Amen.*

Hom. 26. in
Evang.

Rom. 6.

Finis expositionis in Evang. Ioannis.

INCIPIUNT

D CAPITVLA DE ACTIBVS
APOSTOLORUM.

- 1 Primum quidem sermonem feci de omnibus, ò Theophile, &c. Videntibus illis elevatus est, &c.
- 2 Cumque intuerentur in celum?
- 3 Judas possedit agrum de, &c.
- 4 Matthias loco Iudæ statuitur.
- 5 Factus est repente de celo sonus.
- 6 Replevit totam domum ubi erant.
- 7 Apparuerunt illis dispersæ lingue.
- 8 Et repleti sunt omnes Spiritu sancto, & ceperunt loqui variis linguis.
- 9 Musto pleni sunt isti.
- 10 Petrus Iudeos increpat.
- 11 Pœnitentiam agite.
- 12 De claudio, quem Petrus curavit.
- 13 Obedire oportet Deo, &c.
- 14 De sancto Stephano.
- 15 Et testes deposuerunt.
- 16 De Simone mago.
- 17 Pecunia tua tecum sit in perditione.
- 18 Saulus adhuc spirans.

Nnn iij